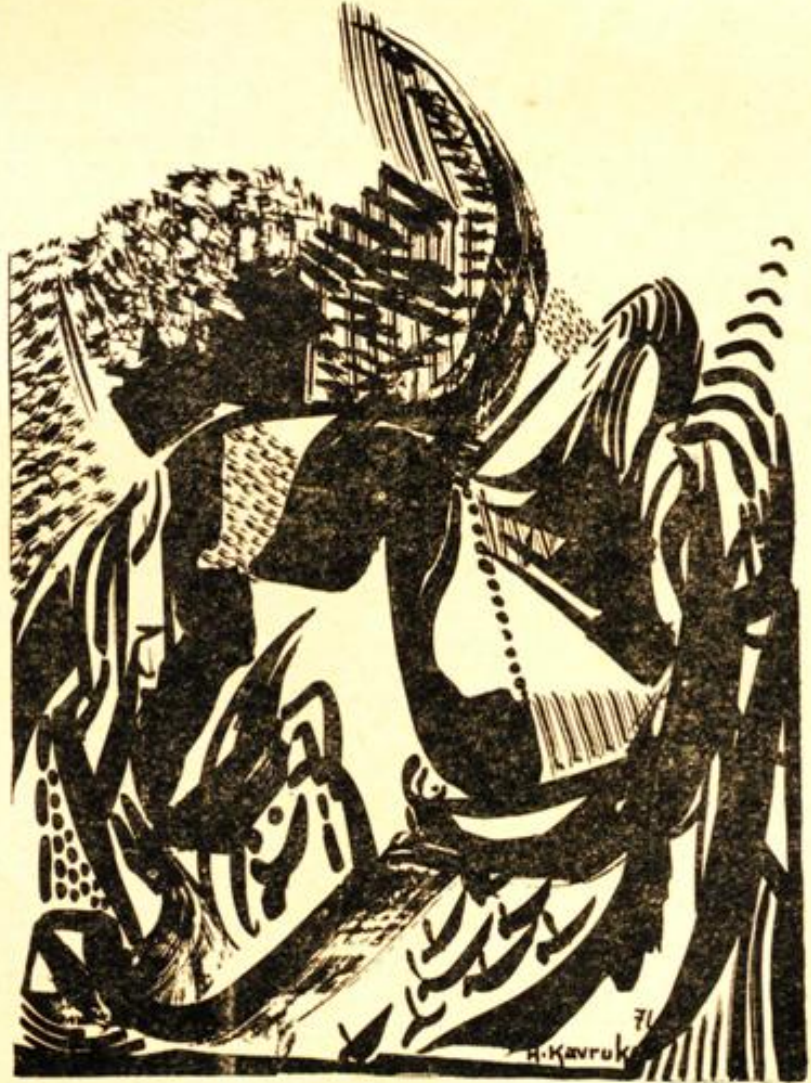

güney

AYLIK SANAT DERGİSİ

HALİM UĞURLU
METİN ELOĞLU
CAHİT İRGAT
FİKRET ÜRGÜP
MEHMET SALİHOĞLU
KEMALİ ÖGÜTÇÜ
ŞAHİN CANDIR
NURİ ÖZATES
ASLI TİTİZ
RUŞEN HAKKI
CELAL ÇUMRALI
T İ R A J E
ŞAHİNKAYA DİL
Leonard Cohen -
ENGİN AŞKIN
HASAN MERCAN
ORHAN TAYLAN
ORHON M. ARIBURNU
Dr. SEDAT PINAR
GÖNÜL TAYLAN
NİL METEOĞLU
ERSEN TOLUNAY
SİYAMİ ÖZEL
ŞÜKRİYE DİKMEN
PIYALE GÖNÜLTAŞ
SEMİRAY A. EKBERZADE
KEMAL ÖZBAYRI
TÜRKAN S. RADOR
MUZAFFER ARABUL
NEDİM ORTA
ERTUĞRUL OĞUZ
M. NİYAZI BAYSAN
M. KADRI SÜMER
UĞUR HACIHANEFİOĞLU
İTİR GÜRDEMİREL
TAHSİN ŞENTÜRK
İSA KAYACAN
YAŞAR BARAN
İSMAIL SAMİ
A. VENTURA
GÜLGÜN KOÇMAN
HÜSEYİN ATABAŞ
M. AGA H ÖNEN
ETEM OLGUNİL

Desen : Hasan Kavrak

güney güney güney güney güney güney

Olan * biten * yorum

Enfarktüs geçiren Ümit Yaşar dostumuz, sağlığına kavuştu ve 15 günlük bir Akdeniz gezisine çıktı.

Kastamonu'da yayımlanan ve Siyami Özel'in yönettiği Karadeniz Gazetesi şir yarışmasını, Güney'den imzalarını tanıdığınız 3 genç arkadaşımız kazandı: Ömer Aşıcı, Nedim Orta ve Aydın Karasüleymanoğlu.

Siyami Özel arkadaşımızın aylık "SANAT" dergisi ise, Kastamonu Halkevi yayını organı olarak çıkacak.

Yeni Ufuklar Dergisi, yayımına ara verdi.

*

AMERİKA'DA :

Daha önceki sayılarımızda duyurduğumuz gibi, Talât Sait Halman arkadaşımız tarafından İngilizceye I am Listening to Istanbul (Istanbul Dinliyorum) adı ile çevrilen ve Orhan Veli'nin seçme 75 şiirini içine alan kitap Corinth Books yayınevi tarafından yayınlanmıştır. Mavi zemin üzerinde Zahir Güvemli'den bir Orhan Veli çizgişiyle kitap, lüks ciltli olarak basılmış. Etraflı bir önsöz de yazan Halman, şairin hayatı ve sanatı konusunda bilgi vermiş, Türk şiirinde yenileşme hareketlerini özetlemiştir.

KANADA (Engin Aşkın) :

Ottawa Tiyatro ve Müzik Festivali, Ottawa'daki Sanat Sarayında büyük törenlerle açılmıştır. 24 tiyatro ve müzik topluluğunun katıldığı şenlik, kapalı tiyatro salonları yanı sıra, şehrin çeşitli yerlerindeki açık hava gösterileriyle de sunulacaktır. Katılan seçkin tiyatro toplulukları, ülkede bu günkü tiyatro türlerinin hepsinden, ayrı örnekler sunacak ve müzik grupları da benzer nitelikte konserler vereceklerdir. Festivalin en ilginç yönlerinden birinin, bir mahkûmlar grubunun sunacağı oyunlar olacağı belirtilmektedir. Festivale izinle katılan Kingston Hapishanesi mahkûmları, bir mahkûm yaza ait bir eser sunacaklardır.

Brecht'in karısının ölümü nedeniyle düzenlenen anma toplantıları, çeşitli Kanada Üniversitelerinde devam etmektedir. 10 mayısta, Doğu Almanya'da, 71 yaşında ölen Brecht'in karısı Helen Weigel, çağdaş tiyatronun, en büyük sanatçılarından biri olarak nitelenmektedir. Kocasının, humanizma ve içtenlik dolu eserlerini, büyük başarıyla oynayan Helen Weigel, özellikle, "Cesaret Ana"

Doğa'nın Yorumcusu

*Mayısın harlı ağız kıyısında yeni açmış gül
İççe çelik serinliğiyle can kokusu*

*Bir değer böcek çırtısıyla ülkeme
Bir değmez doğa'nın tek soylu yorumcusu*

*Nerden sunar gençliğimin yangımlı kesimini
Çalar savaş fülütünü el değmemiş günlerimin utkusu*

*Devirir gün iri altın taslarını bahçeye
Derken bir sarmaş dolaş toprakla sevişme tutkusu*

*Daya can kulağını güldü dört dönen sese
Ozanlara yönelen imgelem uçuştusu*

*Dinler en çok gecenin masalsı buyruğunu sonra
Çözülür şafak saatinin büyüdü kurgusu*

*Çok gül açtı ben bakarken bunu dencilerimle saptadım
Sonunda anladım ki gül kanımın yedinci vurgusu*

Halim Uğurlu

adlı oyunundaki rolüyle, ülkesinde, bir efsane niteliğine ulaşmıştır. Dünyanın en seçkin tiyatrosu olarak anılan "Berliner Ensemble" adlı toplulukta, yönetmen olarak da çalışmış olan bayan Brecht'in ölümü, Doğu Almanya'yı mateme boğmuştur.

PLAYBOY Dergisi'nin Yayın Müdürlerinden Nat Lehrman, Amerika'nın dünyaca ünlü "seks bilimcileri" olan Masters and Johnson'un, bulgularını inceleyen bir kitap yayınlamıştır. Dr. Masters ve Dr. Johnson'un, seks üzerinde uzun yıllardır yaptıkları klinik deneylerinin sonuçlarını, herkesin anlaması için, "basitleştirdiğini" açıklayan Playboy yazarı, kitabının, "İnsanlarda Cinsel Yetersizlik" ve "İnsanlarda Cinsel Duyarlılık" gibi iki ünlü esere dayandığını açıklamaktadır.

Armstrong'tan sonra, dünya-

nın en büyük Trompetisti olarak anılan ünlü caz ustası Dizzie Gillespie, bu satırların yazarının kendisiyle HEY dergisi için yaptığı röportajda, Türklerle hayranlık beslediğini belirtti. 12 yıl önce Türkiye'de konser vermiş olan caz ustası, birçoğunu isimleriyle hatırladığı Türk müzisyenlerini övdü ve İstanbul'a gelmeyi çok istediğini söyledi.

Son sıralarda Toronto'da hafif müzik meraklıları arasında geniş ilgi uyandıran topluluklardan Platters, 10 yıl önceki ününe yeniden ulaşıyor. "Only You", "My Prayer" ve "Smoke Gets in your Eyes" gibi parçalarıyla muhteşem bir ün kazanmış olan Platters topluluğu, "İstanbul'a olan hayranlıklarını" belirttiler. Topluluğun ön şarkıcısı ve kurucusu bulunan Herb Reed, Türk müzikseverlerine selamlarını ilettili.

*

Yugoslavya (B. I. Rogovalı) : Mostar Tiyatrosu'nun konugu olarak Yugoslavya'ya gelen Ankara Devlet Tiyatrosu, Refik Erduran'ın "Cengiz Hanın Bisikleti" oyununu çeşitli kentlerde başarı ile oynadılar. 13 haziranda Üsküp, 14 haziranda Prizren'deki oyunlarından sonra sanatçılar, 15 haziranda Bosna Saray'a hareket ettiler ve Tuzla, Zeniça, Banyaluka, Sarayevu, Mostar'da aynı başarıyı sürdürerek alkış topladılar.

*

SERGİLER :

ASLI TİTİZ

İlk kez topluca görüyoruz bu genç sanatçının yapıtlarını; 33'üyle de yeteneğinin muştulu türküsünü söylüyor. Gerçi 20 kadar küçük boyuttaki resimlerinin gerçek kişiliğini yansıttığı söylenemez; onlar özellikle süsleme niteliğinde; soyutlama özeninin belgeleri. Ama iri-kıyım "tablo" larında belirginleşiyor Bn. Titiz'in sanatçı kimliği; doğa sevgisini, toplumsal eğilimlerini yansıtan bu titiz çalışmalarında var o.. Şöylesine: Resmin ana kurallarını iyice ezberlemiş ve bu kökenden yekinererek tadılmadık bileşimlere dosdoğru erebiliyor. Lekel bir yöntemle dengeliyor "plastik" bildirisini. Ve de renge yaslanışlarında alabildiğine bilgili, beğenli. Sergisinde genel olarak - söyle bir yanlışlığa düştüğü de sezilebilir: Çokça resim sunmak kaygısı yüzünden, başka başka dönemlerinin değişik etkiler, izlenimler uyandıran sonuçlarını birarada'lamak aceleciliği... Yine de çağdan bitimi ilginç bir sergi görüldük: hele bekliyelim Aslı Titiz'in öte gösterilerini, umutla...

İŞİK ARIBURNU

78 parça seramik.. dile kolay! Ama çoğu önemsenmeyecek yapıda flincan, tabak, çanak bunların. Öbürlerinde, vazo, pano taslağı gibirindeyse özgün olmasa da - daha ilginç Bn. Arıburnu. İyi bir öğrenci olduğunu sergisinin tanıtım "brosür"ünde de sözkonusu etmiş zaten: Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu'nun "seramik" bölümünü "birinci"likle bitirmiş. Son diyeceğimiz su ola: Sanatçı hamuru simsıkı yoğrulmuşdan bir çalışkan, gözüne, çağdaş sanatın isteklerini bilen "çırak" bu sanatçıımız: ne ki, usta bellediklerinin peşini pek izlemeye..

güney

AYLIK SANAT DERGİSİ

Sahibi ve sorumlu yönetmeni : Atif Özbilen

Bu sayıyı hazırlayan : Metin Eloğlu

Genel Temsilci : Mürüvvet Yurdakul

Yazışma ve posta havalası : Atif Özbilen, P. K. 1353 İstanbul.

Ebussuut Cad. Erdoğan Sok. 8/6 Sirkeci. Tel. 26 26 85. Akbank

Besiktas Şb. Hesap No. 22787. Basıldığı yer : Halk Matbaası,

Tel. 22 19 98. Abone : yıllık 30, altı aylık 15 TL.

anılaşmak..

IRGAT'IN YAYIMLANMAMIŞ BİR ŞİİRİ

Metin Eloğlu

ELOĞLU'nun çizgiyle IRGAT.

Cahit Saffet döneminde soyadı MUTLU'ydu; değiştirmek istiyordu ille de, IRGAT'ı tutturmuştu. Bir söyleşide nedenini sorduğumda: "Kişi yalan söylememeli, soyadıyla bile.." dediğini anımsıyorum, Irgat'ı kimlik belgesine de yazdırmak için "usülen" açılan davâda tanıklım; yargıç sordu :

— IRGAT olarak mı tanır-sınız beyi?

Ne denir?

— Evet.

Geçen yılın da aynı günleri miydi? Adana sarı-sıcağının Şişli'ye çöküşünde uğurluyorduk Orhan Kemal'i; tâ Zincirlikuyu'da bir kerpiç çukura.. Cahit'le hep yanyanaydık; dönüştü bunalmıştık o acılı kalabalıktan, hele şöyle patırsız, kuytu bir yerde iki kadeh yuvarlayıp dertleşelim diye sapa yolboylarına vurmuştu. O üç-beş masalı lokantacıkta günbatımına değin söyleşi; çakırke-yif, üzgü ve darmadağın.. Sayrılığın yüzevurmamıştı daha. Bir ara, gömülmenin çirkinliğinden yakınıp, ölü gövdenin kül edilivermesini ya da balıklara yem kılınmasını yeğlediğimi söylemişim. "İkisi de yasa-k" dedi; "ben Lüleburgaz'daki o çocukluk bahçeme gömülmek isterdim!" Hey gidi..

İşsiz ve çok yorgun. Mustafa evde emekliyor, Zeynep hiç ortalıkta yok.. Beni de Akademi'den temelli sepetledikleri yıllar işte; mösyö Lâmbö'ya dadanıklığımızın eşik yılları.. O tiramvay sahanlığını andıran güzelim barınakta dırsek dırseğeyiz: Orhan Veli, Mücap Ofluoğlu, Sadri Alışık, Kemal Edige, Can Peker, Kemal Ergüvenç, Salih Tozan, Leylâ Erbil, Ercüment Behzad Lâv, Nuri İyem, Fikret Ürgüp, Halim Uğurlu, Abbas Sayar, Fikret Andoğlu, Limasollu Naci, Mehmet Ali Ermiş, Dr. Safter, kukureççi Behçet, berber Hayık, ekmekçi Nihat, sevici Sabiha, Ferdi Tayfur, Fahir Aksoy, Rifat Ilgaz.. saymakla tükenmez ki..

İkindide Yeditepe'ye uğramıştım; ORTALIK da yeni çıkmış, süslemesi benim olduğundan belki, Hüsamettin Bozok 2 tane vermişti; Cahit'i Lâmbö'

da bulunca sevinmiş, sıcağı sıcağına vermişim birini, Coşkusunu, kendime ayırdığım öbürüne yazdığı "ithaf" tan şimdi daha bir seziyorum, Mutluydu. Her gelene övünçle gösteriyordu yapıtını. Ne ki, şımarık, ayyaş, sünepe bir mirasyedi delikanlının deliliği tuttu; ille de istiyordu Cahit'deki betiği. Hem de nasıl, cebindeki küllüstür bir tabancayı çekerek, zorla! Cahit hiç istifini bozmaksızın çözdü cekedinin düğmelerini; "Vur ulan" dedi, "ondan sonra alırsın bunu.." Delişmeni yaka-paça dışarı itelediler dostlar, yüzü - gözü kana batmış.. Seğirtti Cahit, bitişik dükkânın musluğunda yıkayıp, tertemiz mendiliyle iyice kurulaıverdi. Ola ki sırtını sıvazlayıp yanaklarından da öpmüştür; betiğine gösterdiği aşırı ilgiden ötürü..

Ya 1941 kıştıydı, ya da 42. Ortaokul öğrencisiyim. Sabahattin Kudret Aksal da türkçe öğretmenimiz. Dostçayız, şiir sevgimden dolayı. Onunla Beyoğlu'na çıktık; ilk kez bir meyhaneden içeri adım atırdım.. 4 kişi var çinko tezgâhta: Cahit Sıtkı, Sait Faik, Suphi Taşhan ve Cahit. Afallıyorum elbet; o yıllar dilime doladığım, sanat tutkuma kattığım kişiler tümü de.. Ama, dayımın vur patlasın - çaloynasın'lıklarından olsa gerek, içkiden tiksiniyorum. İlk şarap bardağı Sait Faik'ten. "Nasıl olsa seveceksin!" diyor. İkincisi, üçüncüsü karmaşık gayrı. Kıvançlı, sarhoş ve de böbürlenerekten Üsküdar'a dönüşümde kusuverdim vapurda, toyluktan..

Evle küskünüz, daha doğrusu, babamla. Haftalardır uğramıyorum, Canım çok sıkın ve bu kez bambaşka bir meyhaneye bozuntusunda şarap içiyorum. Tenha. Nereden nereye, Cahit çıkageldi. Sarmastık. O da sarhoş. O da evle küskünmüş. Gece iyice çöküverdi, n'eylesek? "Kalk, size gidiyoruz." dedi. Dilerim elbet. Usumda kaldığına şöyle dedi: Sen istersen kapıda kal; ama benim bir dost konukluğuna, yatağına gereksinmem var bu gece.. Çamlıca'daki eve geldik geceyarısı; ben de surat bir karış ve anacığında bir sevinç! Yine içtik, çim-

Kiş i

Bomboş sokakların kral serserisi,
Kusmuk kokulu izbelerin ayak sesi,
Elinde çamurlu bir ekmek dilimi
İnsanlığı arıyor
Dünya kazan, o kepeç..

Çılgın kollarında yalnızlık,
Yüreğinde keleşçe!

Cahit IRGAT

lendik; saatlarca dertleştilerdi ikisi. Ve ilk kez oracıkta gördüm Cahit'in gözyaşlarını.

burası paydos." demişti. 2 - 3 hafta sonra da kapandı tiyatro.

Önlenemez yaşam sonucunu bilmez görünüyordu; için için gülüyordu belki de pencereyi aralayıp cigara içişime.. Hekimler "yılbaşını ancak bulur" demişlerdi, oysa nisandaydık. O sıralar ben de sayrıldım, ır-galandım epey. Uğramadım. İçerliyordum, Boğaz'a rakı içmeye gittiğini duydukça. Salt bu nedenle son kez görüşemedik. Oysa yakın bildiği dostlarını görmeye canatıyor; "bâri sen al getir" diyordu. Olmadı, insan-ınoğulluk işte.

Cahide Sonku'yla bir süre yanyanalıkları olmuştu; o ara bir de tiyatro serüvenine giriştiler. Askerden yeni dönmüş tüm, uğradım; "Ne içeceğiz?" dediğimde, - gayet ciddi - "Şu kullise dirhem içki girdiğinde

Anısı üstüne çıkan yazılara bakıyorum da, çoğunda şu ke-sin yargı var: Cahit geçimsiz, zın, hırçın, kavgacı biriydi.. Kolayına bir tanımlama bu. Süt dökmüş kedi değildi ya Cahit! Diyelim şiir tutumlarımız apayrıydı, yaşama serüvenimizin özel çizgileri de.. Ama bir kez olsun dalaşmadık hiçbir nedenle; tartıştık, günübirlik küsüştük.. İçki aşırılığının ötesinde, duygusal bamtelinin dışında pek efendi, hoşgörülü bir "tanış" ı Cahit; her kattan, bölümlenmiş kişilerle gülgibi geçinip gitmiştir. Ne ki kof kof böbürlenene, sanatı oyunsallaştıranlara, iyi - kötü kişiliğini yadsıyanlara katlanamazdı hiç.. Kim katlanabilir ki?

Diyeceğim, "anılaşmak" boy-numuza borç..

Fikret ÜRGÜP

Cahit Irgat da gitti. Yine eksildik.

Temiz, dosdoğru ve de şairdi.

Yaşam kısa, ölüm uzun sürüyor. Ölüm acısını çekenler bilirler.

O'nu, "Şair Cahit Saffet" iken tanıyıştım. Sanırsam, 1936'da. O zamandan buyana, birbirimizi kırmadan sıcak bir sevgi sürüp gitti aramızda. Belki, bazan kendi derdimize, tasalarımıza kapılıp birbirimizi ihmal ettik. Bu da olur.

Cahit, koskoca bir adamdı. Dimdik. Dosdoğru. Kendisi neyse öyle. İçinde; insan kaderine, insan davranışlarındaki sevgisizlik, küçüklük ve alçaklığa isyanla yazadı. Şiirlerinde hep bu isyan vardır. Bir de sevgiyle anlaşmanın, barışın hasreti.

Yarısı acı, yarısı sıcak bir bükülüğü vardı dudaklarının. Sağ yanı aşağı kıvrık, küfür eder; sol yanı gevşemiş, içindeki sevgiyi yayardı.

İnsanlar arası anlaşmanın ve barışın zorluğunu yaşadı; yaşantısı boyunca. O yüzden, acı konuştuğu olurdu. Ama içinden; bozucu, rahatsız etmek isteyen bir insan değildi. Saldırgan değildi. Çünkü kendilerine inancı olmayanlar, ancak başkalarını bozarlarsa kendi kişiliklerini hissederler. Cahit'in, haklı olarak, kendine inancı vardı. Yaşantısı ve eseriyle de bunu gösterdi.

Şairdi. Aktördü. Sanatçı olarak yaşadı. Sanatçının tarifi, bence: "Şiiri tasa edinmek" tir. O da öyleydi.

"Ölmüş!" dediler.

İnanması zordu.

"DAĞCILAR" diye bir öykü yazmıştım; O, ölmeden önce. Daha doğrusu:

Seven insan, sevdiği insanın ölümüne inanmaz ve aklı almaz. Kadın olsun, erkek olsun, çocuk olsun.

"Nasıl ölür?" der, seven insan. Sevmiyenler: "Öldü işte!" derler...

DAĞCILAR

"Öldü!" diyorlar; inanmıyorum. Gözleriyle görmüşler mi, öldüğünü? Görmemişler. Ama, "ölmüştür!.." diyorlar. Ben o denli severken, nasıl öldü?..

O dağ da aşmışlar, düz yola gelmişler. Düz yol da tükenmiş. Sonu gelmiş, vadeden deniz kıyısına inen yüksek ve sarp uçurumu örten duvara, duvarın çatlaklarına, girinti - çıkıntılara, oyuklarına elleyle, ayaklarıyla sıkı sıkıya tutunmak gerekirmiş. Böylece; yavaş yavaş, duvara yapışarak aşağıya inilirmiş. Dağcılar için, bu, işten bile değilmiş. O denli kolaymış.

Oraya gelindiğinde, Dağcılık Kulübü'ndeki kadınlar, dağ giysilerini çıkarıp gündelik giysilerini giymişlermiş bile. Süslenmişler, taranmışlar, boyanmışlar. Erkekler de traşlı, kravatlı, şapkalı imişler. Oraya; düz yolun bitimine vardıklarında, aralarında göbekli, şişman erkeklerle kadınlar bile varmış. Dağcılar, bu son aşamaya: KARINCA OYUNU, KARINCA İNİŞİ derlermiş. O sarp, dimdik, girintili-çıkıntılı, çatlaklı-yarıklı duvardan, karıncalar gibi inmek gerekirmiş. Elleri, ayakları ve gövdeleriyle iyice yapışarak. Kaymadan, uçmadan. Rüzgârsız havalarda, başaşağı inenler bile görülmüş. (Tabii, bahise girişmiş kumarçılar.) İnenlerin yüzlerinde, parmaklarında sıyrıklar, çürükler olağanmış. Ama, tutunamayıp düşenler, üstelik ölenler hiç duyulmamış.

O, nasıl ölmüş öyleyse?

"Ölmüştür!.." diyorlar. Sanki bir hiçmiş gibi. (Soğukkanlılıkla.) Sevgi nedir, bilmeyenler, başkasının ölümünü oyun sanıyorlar. Öldüğüne inanmıyorum. Saklanmıştı bir yere, çocukken yaptığı gibi. Şip diye ortaya çıkacak ve geleceğiz.

Şimdi, boyu beni de geçmiş. Ama, çocuk kalmış, bozulmamış. Bulaşmamış ötekilere. Yabancı kalmış. Tertemiz, kendisi kalmış. Ben o denli severken, nasıl ölür? Saklanmıştı bir yere. Tatsız şaka bu.

Orda birisi vardı; ya oydu, ya da tıp-

kısına benzeri. Siyah paltosu buruşuksuz. Başında aynı, kenarı kıvrık siyah şapka. Pırl pırl traşlı. Cebinden bir ayna çıkar-mış, bıyıklarını düzeltiyor. Neydiyse o..

Kılı kıpırdamadan :

— Ölmüştür herhalde, diyor. Görmedik ama, öyle diyorlar. (Yaşarken de benimle böyle konuşurdu. Ne hıncı vardı bilmem.)

"Ölmüştür!.." diyenlerden biri, eski bir arkadaş. Her zaman çok bildiğine inanır ve inandırır. Şimdi de :

— Görmedim. Görmedim ama, ölmüştür bence, diyor. Bak anlatayım: Bana, yazdığı bir öyküyü okumuştum. Dağ başında bir kulübede, yapayalnız bir çocuk. Anası babası bırakıp gitmişler. Kar var. Yerler buz tutmuş. Koskoca ayıların bile ayakları kayıyor. Kurtlar da dolaşan kulübenin çevresinde. Burunlarından soluyorlar, solukları hemen buz kesiliveriyor.

Ama, oğlanın içine işleyen korku, ne yabansal hayvanlar, ne de donduran soğuk. Yalnızlık, dayanılmaz oluyor. Kapıyı açıp fırlıyor. Bel kemerine bir temel çivisi sokmuş. Aşağıya, vadiye inmek için kayalar-daki çatlaklara, oyuklara sıkıştırıp tutunmak için.

Uçuruma geliyor. Çiviye aralıklara sokup, ona tutunarak aşağıya inmeye başlıyor. Elleri, yüzü, burnu parçalanarak. İniyor, iniyor. Kuvveti kesiliyor. Tutunamıyor. Kendini bırakıyor. Kayaların sivri çıkıntılara çarpa çarpa, bir çığ gibi.. Kendinden geçiyor. En son gördüğü, ona sokulan bir kartal yavrusu.

— Ne oluyor sonra? Çocuk ölüyor mu, kurtuluyor mu?

— Kurtulmuş. Gözünü açınca, kendini sıcak bir odada buluyor. Anası da, babası da yanındalar. Nasıl olduğunu bilmiyor. İstemiş. Yalnızlıktan kaçmış. Kurtulmuş.

— Sonra ne yapıyor?

— Sonra. Yine kaçıyor evden. Başka memleketlere..

— Şimdi anımsadım. Bana da okumuştun bu öyküsünü. Unutmuşum. Sen nasıl unutmadın?

Kardeşim M. Eloğlu,

Üst üste binen deprem afetleriyle iyice yüklenen işlerimden, Irgat'ın ölüm haberiyle yeni baş kaldırdım.

Senin de, nice'dir İzmir'den dönmüş olman gerekir. Bir dost sanatçının ölümü, bilirim, çok üzmüştür seni! Ben de çok üzüldüm çünkü! TARANCI ne doğru söylemiş :

Neylersin ölüm herkesin başında

Uyudun, uyanmadın olacak!

Zavalı Cahit Irgat, öleceğini biliyor olmalıydı ki, ha-bre yazıyor, yazıyordu son aylarda. ("Bir hoş seda" bırakmak için bu kubbede!) mi dersin? Belki de öyle! Bu kubbe, bu yıkılan kubbe altında, her şey ne kadar geçici ve uçucu (!) oysa. Neden-se, biz sanatçılar, yazdıklarımızla sonsuzluğa demir attığımızı sanırız. Sonsuzluk da ne ola ki?!

Hep kendi uydurmamız, kişioğlunun kendi uydurduğu kavramlar bunlar. Evrendeki yerimizi ararken, yarattığımız fantazyalar, düşler. Bilimler, sanatlar, sevi-ler... Daha neler neler! Hani, bunalımlı bir anında yazdığı Tarih-i Kadim de Fikret'in söylediği gibi :

Her şeref yapma, her saadet piç

Her şeyin mebdai ve ahiri hiç!

değilse de, pek öyle üzülmeye de değmez şu dünyadan göçüp gitmek. Hem kim diyor göçtüğümüzü? Ola ki, daha büyük bir gerçeğe varmışır ölüm. Belki doğa ile bir bütünlenmiştir. Avuntu mu dersin? Tersinin daha doğru olduğu çok mu açık? Çok mu seçik?

Sahi, nerede kalmıştık? Irgat ölmüş ve Irgat'ın türküsü bitmiş öyle mi? Yok yok, bir yanlışlık var bunda. Irgat, türküsü dincecek adamlardan değildir çünkü. Sanatçıların öldüğünü söylemek, sanatın ne olduğunu bilmeyenlerin harcıdır, bizim değil.

Sen yine kalemine ve fırçana dön. Ben de şimdilik (ilerde kürkçü dükkânına dönecek tili) deprem felâketine uğrayan binlerce ezik yurtdaşımın, konutsuz yaşayanlarımızın, imar sorunlarıyla binalanlarımızın yardımına koşmakta dolu dolu olayım, ha? Ne dersin aziz Eloğlu?

Ölüm mü? İlerde belki onu düşünmeye de vakit bulabilirim. Ama, hiç ölmeyecekmiş gibi çalışıyorum ve "üstümden yıldızlı gök, içimde ahlâk kanunu" olarak. Sağlıkla Metinciğim. Ve benden selâm olsun, "cümle eş, dost, şair, ressam" a. E mi?

IRGAT da "nür" içinde yatsın, ne diyeyim başka?

Mehmet SALİHOĞLU

— Nasıl mı unutmadın?

Öyküsünü bana okurken, çocuk, temel çivisi yerine bir JET bıçağı alsaydı, demıştim. Kalın çelikten yapılmış yekpare, eklentisiz JET bıcağı var. Dağcılar onları kullanırlar. Bilirsin, ben profesyonel dağcıyım.

— Hadi canım, bu ukalalık.. demiştin.

— Senin çocuk masalda kurtuldu. Gerçekte geberirdi, demiştin. Sözüme kulak verip yanına bir JET bıçağı alsaydı, ölmezdi. Ölmedi ki.. Ölür mü benim bir tanecik sevgillim... Bir yerden çıkıp beni korkutacak. Ama, böyle tatsız şaka da olur mu?

Kemali ÖGÜTÇÜ

Kurşuni ve her an yağacağı benzer sıkıntılı havada, bitmek bilmeyen çelik raylar üzerinde, kara tren yılan gibi kayıyordu adeta. Havanın sıkıntılı hali tüm doğayı etkilemiş ve onları da uyusturmuştu. Etrafta, fırtınadan önceki sessizlik halini bozan tek şey, trenin rayların bağlantı yerlerine rastladığı anda meydana getirdiği seslerdi.

Mevsim kış. Kışın son günleri. Buna rağmen mevsime yakışmayan hava vardı birkaç gün öncesine kadar dışarıda. Güneşli ve pırıl pırıl... Havanın güzelliğine aldanan genç fidanlar beyaz, pembe, kırmızı, yeşil, rengârenk açmışlar, çorak toprağın üzerinde bir renk armonisi meydana getirmişler, daha yıllanmışları ise geçen yıllardaki tecrübelerine dayanarak olacak, bünyelerinde bir değişiklik yapmamışlardı.

Önünü ilikliyerek tuvaletten çıktı. Yalpa vura vura kompartımına yaklaştı, içeri girdi.

İçerdekiler dört kişiydiler. Her biri bir iş sebebiyle büyük kente gidiyorlardı. İçeri girene baktılar. Biraz toparlanarak ona da yer açtılar. İçeri giren:

— Şu tuvalete canım gitmek istemiyor! dedi.

Kırk yaşlarında olanı ona bakarak:

— Neden? diye sordu.

— Birader, oraya kadar gitmek mesele. Gidiyorsun, sıra beklemek bir de içerideki o pis koku!

— Doğru, başlı başına bir dert o. Bir de devamı sarsılması yok mu? İşini görebilirsene gör. Her gidişimde mutlaka üstümü başımı kirletirim!

Bu lafa kompartımandakiler gülmeye başladılar. Laf tuvaletten açıldı ya, zaten konuşmak için fırsat arıyan yolcular, bu konu üzerine bildikleri tüm hikâyeleri birbirlerine anlatmaya koyuldular. Bu arada işin felsefesi dahi yapıldı.

Tren bir dönemeci döndükten sonra karşılarına masmavi deniz çıktı. Buna masmavi denemezdii ya; Havanın sıkıntılı hali onu da kendine benzetmişti. Saatlerdir yolda olan yolcular, denizin görünmesiyle bir anda neşelenmişlerdi.

— Eh, gözümüz aydın, İstanbul'a yaklaşıyoruz. Yahu İstanbul gibi var mı be! Hiçbir kente değişmem vallahi.

— Doğru, sihirli bir isim sanki. Tüm Anadoluyu kendine çeker. "Taşı toprağı altındır" diyen soluğu orada alıyor.

— Altın mı? Ama ne altın!

O yüzden bütün herkes zengin orada! Herkes iç güc sahibi! Şuraya bak, sol tarafa. Tamamen kerpiçten yapılmış, yıkıldım yıkılacak gecekondular. Oralarda oturanların hepsi taşı toprağı altındır diye gelmişler, ama acı gerçeği sonradan kavramışlar.

— Ama ne yapsınlar? Köyleri onları besliyemiyor. Toprakları yok. İş güc sahibi olabiliriz diye geliyorlar, kusa zamanda durumun köylerinden pek de farklı olmadığını anlıyorlar.

Kompartımanda bulunanlardan biri, Ahmet'ti bu sözü sarfeden. Küçük bir atelyesi bulunmasına rağmen, iş olmadığı için bütün gününü oturmakla geçirirdi. Nasıl oturmasını? İş yapabilmeye için paraya ihtiyacı vardı ki, onu da nereden bulsun? Teker bir kere ters dönmeyin, düzelterbilene aşkolsun. Bankadan da kredi alamazdı zaten.

— Bu işin sonu ne olacak? dedi Ahmet.

— Hangi işin sonu?

— Akın akın İstanbul'a yapılan göç!

Şimdiye kadar hiç düşünmemişlerdi. Belki de düşünmüşlerdi, ama bir yerden sonra düşünmemeyi daha uygun bulmuşlardı. Gerçekten ne olacaktı bunun sonu?

— Almanya'ya ihraç ederiz, dedi kırkık.

— Bütün Türkiye'yi mi ihraç edeceğiz? Günün birinde orada da işçi fazlası olacağından dur,

yeter diyecekler. O zaman ne olacak?

— Hele bir o zaman gelsin de düşünelim.

Ahmet bu lafı sarfedene ters ters baktı.

— Zaten her işimiz böyle. Önceden tedbir alma yoluna gitmeyiz de, tam başımıza dert olduğunda çare aramaya kalkarız. Halbuki önceden tedbirlerimizi alsak...

— Peki, nasıl alacağız?

— Gerçi pek kolay değil. Ama bunun da yolu var. Herşeyden önce ağır sanayimizi kuracağız. Buna paralel olarak toprağımızı topraksız köylüye dağıtacağız. İş bununla da kalmayacak tabii. Bir plân yapılacak. Yapılan bu plâna göre köylü eğitilecek, devlet onlara çeşitli araçlar temin edecek, kooperatifler kurulacak. En önemlisi, insanın yarından endişesi olmayacak. Sonra da süratli bir şekilde üretime geçilecek.

— Güzel ama, herkes bu işe razı gelecek mi bakalım?

— Meselâ kimler?

— Kimler olacak, büyük toprak sahipleri ağalar, zenginler.

— Şüphesiz onlar bu işe karşı çıkacaklar, ama o zaman yapılacak şey, ellerinde bulunan fazla toprakları alarak, bunları topraksız köylüye dağıtmak ve geri kalan toprakları üzerindeki vergiyi arttırmak. Şayet o toprakları da işlemiyorsa elinden almak.

— Tabii bu söylediklerin gerçekleşecek olsa durum derhal düzelir. Kimse işsiz kalmaz.

milletin yarın endişesi ortadan kalkar.

Güneş bazen kendini kurşuni renkli kalın bulutların arasından kurtararak gösteriyor, etrafa biraz olsun ferahlık veriyordu. Tren de aç bir kurt gibi rayları yemeye devam ediyor, doymuyordu. Takır tukur, takır tukur, takır tukur, bitmeyen senfoniyi çalıyordu sanki.

Ahmet, karşısında oturan yaşlıca, saçları dökülmüş, dökülmiyen kısımları ise yer yer kırışmış, memur olduğunu belli edercesine hafifçe kamburu çıkmış gözlüklü adama bakmaya başladı. Çektiği sıkıntılı hayat, yüzünde sert hatlar oluşturan kırışıklardan belli oluyordu.

Ahmet:
— Ne iş yapıyorsunuz amca? Merak ettim de! diye sordu.

Yaşlı adam:
— Emekliyim evlâdım, dedi. Devlet demiryollarında memurdum, emekliye ayrıldım.

— Eh, gözünüz aydın. Artık bundan böyle rahat bir ömür geçirirsiniz herhalde?

Adam dertli dertli başını salladı.

— Ne gezer evlâdım! Tam anlamında emekliye ayrıldım diyemem. Normal emekli olmama daha bir iki sene vardı. Bir engel çıktı, erken emekliye ayrıldılar beni. Benim için yıkım oldu tabii.

— Neden?

— Nedeni var mı? Normal emekli olsaydım, o kadar çalışma sonunda elime kırk bin lira birikmiş para ve oldukça dolgun aylık geçecekti. Şimdi ise sadece sekiz bin lira birikmiş para ve yarısı kesilerek verilecek olan aylık maaş..

— Çoluk çocuk var mı amca?

— Bir oğlum var. Yüksek tahsil yapıyor. Bir de karı. Tek başına olsan hadi neyse ama, gelgelelim tek değilim. Hepimiz geleceğimizi alacağım paraya bağlamıştık.

Kompartımanda bulunanlar merakla dinliyorlardı adamın anlattıklarını. Adamcağız ağlamaklı olmuştu. Nasıl olmazdı ki? Şu kadar sene emek ver, dirsek çürüt, kafa patlak, tam rahatlyacaksın, başına böyle bir iş gelsin.

Adam konuşmasını kesti. Paranın tamamını alacak olsaydı, gerçekleşmesini istediği ne düşünceleri vardı. Küçük, küçük olduğu kadar da şirin ve tek kathi, bahçeli bir ev. Bahçesinin bir köşesini kendi eliy-

Ağaçlar Kasım Oldu

Doğal değil pınarın sürekli kaynaması
Büyüdükçe bunalımlar, içe dönük küstüm-otları.
Doğal değil o kutsal baharların, o cömert baharların
Öyle sür-git toprakla oynaması..
Ve güzelim kıvraklara çekebilecek yorgun atları;
Eskidikçe dalda çiçek, büyüdükçe korkuyla yarım.
Eskidikçe, büyüdükçe ısı kayboldu.

Başladı düşlerin basıboş delişmen kusu
Karanlık duvarlarında onların sarhoş yalpalarına.
Başladı kurtuluş sancı sığınmayı!
Oysa artar yılgınlığı ve yenilir çıktıkça yokuşu.
Yenildikçe savaştı, umutlanırken bir daha
Savaştıkça yılgınlık buldu!

Avunup yeşilliye bir kaç cılız yaprağın
Olanaksız sülebilmek bu çağda korkularını.
Ve duymamak karanlık kokusunu toprağın!
Kocaman bir hüznle çekildikçe suları
Ağaçlar Kasım oldu!..

Şahin CANDIR

"O isterdi ki yapacağı şeyi önce yaşasın. Çok bellidir, sezersiniz, öyküsünün kahramanı kendinden başkası değildir."

Gravür : Ash Titiz

Ernest Hemingway

Nuri ÖZATES

En güzel şekli ile büyük yapıtları dile getirmek için en iyi yol, "yaşamaktır" diyenlerin ileri sürebilecekleri en somut örnek Ernest Hemingway'dir. Tüm yaşamı, çığınca serüvenlerin, dayanılmaz çöşkülleri ile dolu büyük yazarın her satırı ilkin yaşamıştır.

Bir doktorun oğlu olarak Oak Park'ta doğan Hemingway, Kuzey Michigan'da okula gittiği yıllarda, sık sık balığa ve ava çıkardı. Belki de ilkel yaşamı üstün tutan tutumu bugünlerden kalmaz. Sonraları yapısına uygun bulduğu işi, Kansas City'de gazete muhabiri olarak çalışmayı seçti. Heyecan daima onu çekti. Birinci Dünya Savaşı'nda bir Fransız birliği'ne gönüllü yazıldı. Oradan İtalyan Piyadesine geçti. Savaş sonuna kadar İtalyanlar ile idi. Birçok yaralar ve madalyalar almıştı. Ölünceye dek kullandığı platin diz-kapağı bu günlerden kalmaz. Bütün bunlar Türkçeye "Süahlara Veda" ismiyle 1954'de E. Tümay'ın, 1958'de V. Gültekin'in çevirdiği "A Farewell To Arms" adlı yapıtı kazandı. A Farewell to Arms'da (1929) bir Amerikalı teğmen ile bir İngiliz hastabakıcı arasında Birinci Dünya Savaşı'nda geçen seviyi en çarpıcı biçimde anlatan Hemingway'e, İtalya'da çarpışırken edindiği izlenimler esas olmuştur. Bu yapıtı da, genellikle tüm yapıtlarında olduğu gibi, coşku ögesi sürekli ve şiddetli olarak duyulur. Yalın olaylar üzerinde ısrarla durulur. Kısa ve kesik konuşmalarla önemli olaylar hafife alınır. Anlatımın güçlü bir izlenim bırakması sağlanır. Tolstoy'un "Savaş ve Barış"ındaki gibi büyük bir seviye sıkı bir dehşet çemberi ile sarılıdır. İnsanların yaşantılarını yöneten iki karşıt kuvvet acı ve mut da, bu çemberin içerisinde olanca coşkunluğu ile yaşanır.

Savaşın sonra Amerika'ya dönen Hemingway ilk evliliğini yaptı. "Star" gazetesinin muhabiri olarak Uzak Doğu'ya gitti. Dönüşünde Paris'te yerleşti. Zaman zaman İspanya'ya geçip boğa güreşine duyduğu ilgiyi karşılıyordu. Derken kendi de bu işe heves edip, iyi bir boğa güreşçisi oldu. Bir taraftan da yazıyordu. İçinde ta... çocukluğundan beri birikenler dile geliyor-du. Paris'te yayınlanan ilk yapıtları "Three

Stories And Ten Poems" (Üç Öykü On Şiir), "In Our Time" (Bizim Zamanımızda), "The Torrents of Spring" (Bahar Selleri), "The Sun Also Rises" (Güneş Doğar) Paris'teki ve İspanya'daki boşvermişlik yıllarına rastlar. "Yine Sabah Oldu" dan sonra Amerika'ya döndü. Artık herkes onu çığır açan kendine özgü yazış şekli ile tanıyor-du. Bu arada yazdığı "Men Without Women" (Kadınsız Erkekler) adındaki öykü kitabı şöhret basamaklarını hızla tırmanmasına yaradı. İşte bu günlerde büyük bir özenle İtalya'daki yaşantısının izlenimleri olan "Süahlara Veda" yı tamamladı. Bu, onun doruğa varışıydı. Artık ün, para ve herşey onun içindi. Florida'da bir köşk satın aldı. İçersini sanat yapıtları ve büyük bir kütüphaneye süsledi.

Okuyor, yazıyor. Dilediği her şeyi yapıyordu. Bu arada profesyonel boksörlerle, boks yaparak heyecan arzularını gidermeye çalışıyordu. Fakat bir türlü rahat yaşamı benimseyemiyor, yeni yeni serüvenlerle yazın evrenine kazandırılacak büyük yapıtların izlenimlerini edinmeye çalışıyordu. Bu nedenle Afrika'ya gitti. Arslan, fil avladı. Kaç kez ölümle burunburuna geldi. Bu serüvenler güzel yapıtlar doğurdu. "Green Hills of Africa" (Afrika'nın Yeşil Tepeleri), "The Snows of Kilimanjaro" (Kilimanjaro'nun Karları), bu günlerin yapıtlarıdır.

Kendi ölçülerince bir yapıt daha ortaya koymak istiyordu. Yazacağı yaşamata gerekirdi. İşte fırsat çıktı. Yıl 1936, İspanya'da iç savaş patlamıştı. Ernest Hemingway de İspanya'da, ateşin içinde, çetecilerle beraber, Ardından yazın dünyasına iki armağan "The Fifth Column" (Beşinci Kol) ve "For Whom The Bell Tolls" (Çanlar Kimin İçin Çalıyor).

Hemingway durmasını bilmez. 1941'de İkinci Dünya Savaşı ile birlikte Uzak Doğu, Yakın Doğu ve Avrupa seyahatleri, hergün gazetelerde yayınlanan yüzlerce yazılar ve Eisenhower kuvvetleri ile Paris'e giriş. Harp sonrası Amerika'ya dönüş. Karyipler'de tatil, yelken, balık, deniz ve Hemingway'in Nobelinde en büyük payı olan büyük yapıt: İhtiyar Balıkçı (The old man and the sea).

Yolculuk

Az önce -elimde çember-
Kanamış dizlerimde atsinckleri.
Yorgunum Gölgeye çek çemberimi-
Kepenkleri indir.

Çiğnenmiş ekmek kapadılar
Berelerim sızım sızım.
Haber sal, kuruduysa teri çemberimin
Yola düşmek zamandır.

Eriklerden caneriği
Köprüyü geçince yirmi adım.
Oradadır, gölgeye çektilerdi
Yonca koydular di önüne.

Nereye mi, elbette güneşe.
Elimle ördüm, merdivenim hazır.
Az peksimet, bir iki horozşekeri
Işıktandır uçurtmamın ipleri.

Ruşen HAKKI

1953 sonlarında yine Afrika. Yanında 4. karısının da bulunduğu bir uçak yolculuğu. Uçak Hemingway'in, pilot da kendisi. Uganda Gölü üzerinde motor bozuluyor. Bir ırmağın ağzına ancak inebiliyorlar. Çevre yaban hayvanlarla dolu. Telsizle yardım istiyorlar. Gelen uçağa biniyorlar. Bu kez o uçak da bozulup bir ormana düşüyor. Ve bir büyük eser daha doğuyor: "Acroos The River and Into The Trees" (Irmaktan Öteye, Ağaçların İçine).

Kimsenin bu dek hareketli olmak için gerekli enerjiyi nereden sağladığını bir türlü anlayamadığı Büyük Yazar'ın sonu da, kendisine yakışan bir biçimde olmuştur. Uzun süredir hasta idi. Belki de yıllarca hareketli yaşantısından uzak tutacak bir sayrılığa yakalandığını bilmek, Hemingway'in dayanamadığı şey olmuştur. Kendine yakışmayan sezmışti. 1961 yazında bir sabah onu yanında bir tüfek ile cansız yatar buldular. "Büyük Yazar", kendini öldürmeyi yeğ tutmuştu.

le yaptığı tavuk kümesine, diğer taraflarını da domates, biber ve diğer sebzeler ile birkaç meyva ağacına sıyracaktı. Akşamı sulayıp, onları titizlikle büyütecekti. Topladıkları ürünleri hep beraber yiyecekler, fazla geleni de komşularına verip, böbürlenerek. "Bizim mahsulümüz, biz yetiştirdik!" diyeceklerdi.

Sara, evlerinin iç düzenine gelince; onu da kendi kafasına göre ayarlamak istemesine rağmen karısı mani oluyor. Sadece bir tek oda ona ait. Öyle bir oda ki kutu gibi, ufak. Düşüncesi pencerenin yanına bir di-

van koymak, divanın yanına bir kütüphane, başucuna ise geceleri kitap okuması için bir gece lambası.

Evin diğer bölümlerine karışmıyor. Karısı istediğini yapacak, işleri hallolduktan sonra, sıra komşulara gidip gelmeye gelir. Gidecekler, onlar gelecekler, çaylar yapılacak, gülecekler, gülecekler.. Oğlu da bu arada okulunu bitirecek. Askerliğini de yaptıktan sonra, istediği bir kıza evlenip hayatını düzenleyecek. Ondan sonra ölse de gam yemez, gözleri arkada kalmaz.

Trenin düdüğü, adamı daldığı düşlerden ayırdı. Tren kente gi-

rerken yavaşlamıştı.

Ahmet sordu :

— İstanbul'da işiniz var galiba?

Adam :

— Hayır, dedi. İstanbul'a gitmiyorum.

— Ya nereye gidiyorsunuz?

— Bütün işim tren hareket ettiği müddetçe burada oturmak, her gün aynı şeyi yapıyorum. Böylece de intikam alıyorum.

Ahmet: "Acaba bunağın biri mi?" diye adama dikkatle bakmaya başladı. İş oluruna bıraktı.

— Mazur görün ama, dedi,

her şey iyi, güzel ama, şu intikamı anlamadım. Açıklyabilir misiniz acaba?

Adam oturduğu yerde şöyle bir doğruldu, sonra gözleri parıparak anlatmaya koyuldu :

— Nasıl mı? Bak anlatayım: Ben madem emekli maaşımın tamamını alamadığım için zarara uğradım, o halde idare de zarara uğrasın, Bedava seyahat kartım var. Sabahtan akşama dek, tren nereye giderse oturduğum yerden hiç inmiyorum, böylece onlar hergün bir kişilik zarara uğruyorlar. Nasil olsa işim gücüm yok. Anladın mı şimdi intikamımı?

YENİ ŞİİRİMİZİN İNSANLARI

Celâl Çumralı

t, s, ş, r bölümlerinde yayımlanan şiirlerin ortak yönlerini gözden geçirirsek şöylece özetleyebiliriz :

I — *İmgeler açısından* : Görüntülerin arka arkaya değişerek hızlı akımı bir bütün dengesizliği değildir. Düzendeki dengesizliğin belki de bir simgesi olarak yorumlanabilir. Böylece görüntülerin, türlü imgelerin karışımını, dengesizliğin dengesi sa, yan ozanlara hak vermeliyiz. İnsanın toplum içinde, toplumun kendi tarihsel çizgisi üzerindeki oluşumuna ilişkin bir *eşitsizliğin* acımsı, buruk ezgisinin yansıtılmasını sağlayan şiir doruklarını yaratmak kolay mıdır?

Bu gerçeği kavramak istemeyen bazı eleştiriciler bir şiirdeki bu *görüntü/imge* çokluğunu olumsuz karşıyorlar, şiirsel coşkuyu sezemiyorlar.

II — *Düşünceler açısından* : Yeni şiirimizde düşünce payının ağır basması, şiirin düzyazıya kayması sakıncasını doğurmuştur. Yazı diziminde şiirlerini andığımız ozanlar gibi bu sakıncayı yenebilmiş olanlar azınlıktadır. Neden? Düşüncenin yüceliği, evrenselliği karşısında ozan, şiirin *estetik yapısını* gereğince önemsemediği zaman bu sakınca beliriyor.

Düşüncenin, estetiğin imbiğinden geçerek şiirleşmesi zorunludur. Bu gerçek unutulursa o yazı şiir olmaktan çıkar ve düzyazı olur. Sözcük yığını durumuna dönüşür. Bir başka nokta da şu: Yeni şiir çoğunlukla *"dize görüşüne paydos"* çektiği için şiirde *Bütün'e* sözcük yığını ile varıla-

cakmış gibi sakat bir anlayış başgöstermiştir. Şiirin dize anlayışından sıyrılarak Bütüne varması, sözcük yığını ile sağlanamaz.

Her tür şiirde bir *sözcükler birikimi* vardır genellikle. Ne var ki, *Birikim'i*, gelişigüzel *yığın'dan* ayırt etmek ilk koşul. Nasıl ayırt edilecek? Şiirdeki sözcükler birikimi, ancak *seçmek* işlevi ile başarılabılır. Eskilerin anladığı biçimde *şairane* sözcükleri seçmek anlamına gelmez bu. Gereken sözcükleri seçerek, bütündeki zorunlu yerini bir dış çalışma/ussal/ ya da bir iç çalışma/bilinçaltı/ile yaratır ozan.

III — *Soyutlama açısından* : Soyutlamayı, sanatın ereği olarak değil, bir yaratma yöntemi diye kabulleniyorum. Soyutlamayı, toplumsal sanat görüşüne karşı saymak yanlışır demek istiyorum. Soyutlama yoluyla da, toplumsal nitelik taşıyan şiirler yaratılabilir. Nedenleri doyuruçu olsa gerek :

Soyutlama işlevi bir *us devinimi* olduğundan, düşüncenin ışığında yaşama gücü kazanan *toplumsal* şiir görüşüne aykırı düşmez. *Somutlaştırma* yöntemiyle de tüm bireysel düzeyde boy veren yapıtlar görülmemiş midir? Şu da var: Soyutlama yoluyla düşüncenin şiirine daha kısıdan ve sağlamlıkla varılabilir. Çünkü düşünce; insanın içten daha çok dışına dönük bir algılama gösterir, dışa dönük olmak da; Doğa'ya, İnsan'a, Toplum'a, Evren'e dönük olmak niteliğini kapsar. Sonuç şu oluyor: Soyut sanat iç gerçeklerden geçerek dış gerçeklere iletiyor bizi. Böylece soyut sanatı insandan, toplumdaki, doğadan uzaklaşmış görmek sanatı yozlaştırır.

IV — *Nesneler açısından* : Toplumcu görüşle şiir yaratmada ozanın, *esyaya* bakışının da çok önemli bir yeri vardır. İnsan/Toplum ilişkilerini açıklamakta, yorumlamakta *Eşya'yı* vazgeçilmez bir araç olarak kullanan, kullanmasını bilen ozanlarımızdan seçtiğimiz örnekleri üzerinde bu bakımdan da durmak yerindedir.

(Sürecek)

Desen : TIRAJE

Olgun Sarı

*Kara gıysileri içinde arabistan
Çöküyor üstüme pençeleri bıçak bıçak
Hâlâ çekiyorum bu yarıcı kuştan
Sonra ölümün güzelliğini duyuyorum*

*Haziran Haziran Haziran gecik biraz
Milyon güneş yılı uzakta dur ve gelme
Dileğimi bütün tanrılar işitiyor
O'nu koparma göğümden onu bana bırak*

Şahinkaya DİL

TELESKOP GECESİ

BANA DÖNÜN ANSİZİN BİR GECE
EŞİKTE KARŞILASIN SİZİ YALNIZLIĞIM
SİZ İPİNCE BİZANS YÜZLÜLER
YENİDEN KURULUN O BAŞ KÖŞEYE
YÜCELİK DUYUSUYDU BENİ YOKEDEN
ARTIK NE ÇOCUK OLMAK NE BÜYÜMEK
AMA BİRİSİ DÖNDÜRÜR BU YUVARLAGI
ANLAMSIZ KARALTILARIN SONSUZUNDA
HER DOKUSU ÖRÜLMÜŞ SAVAŞLARDAN
YEŞİLİ ÖYLESİNE ÖLÜMCÜL
BEN YILDIZLARI DA BİLİRİM
DAGILMIŞLAR BÖLÜM BÖLÜM HER YONE
UZAY KURALLARININ GİZLERİNDE
GÖKLERDEN GÖKLERE BULUT BULUT
YILDIZLARIN BİR İŞİLTİ ELLERİNDE
BÜTÜN YAŞANTILARA YAVASÇA YAKLAŞAN

LEONARD COHEN

Cev : Engin Aşkın

LEONARD COHEN, Kanada'nın en ünlü şair ve şarkıcılarından biridir. 1934 doğumlu olan sanatçı, Mc Gill ve Columbia Üniversitelerinde eğitim görmüştür. 5 şiir kitabı ve 2 romanı yayınlanan Leonard Cohen, son iki yıldır, folk şarkıcısı olarak çok yaygın bir ün kazanmıştır.

Gönül Sarayı

Ben
Unutulmuş ülkelerin kemiklerine göre
Benlik direkleri üstünde kurulan
Zavallı bir gönül sarayı!

Gönüller selamı mübarek ola
İyi insanlara cümleten!

Nabızım, kanım
Soyum sopumdur bir bayrak misali dalgalanan!
Konuk olan bitek benim
Dilimin en yüce kelimesinden.

Bir bakışla girebilir her yeni gün içine
Dağ dağ bayır bayır
Gönül sarayı ya bu,
Soğuk taşlar adına tanrı kesilen

Sadece yeşil bir gölgedir dolanan içinde,
Benliğime ışık tutar çağlar çağı
Şüpheler ülkesinde!

Kimj kez beraber dertleşiriz
Güler avuçlarımız kendiliğinden,
Her gelen tarihe yazmak ister bunu
Bizse bencil bir tarihiz
Yüzü ak toprağın en ince bilmecesinde
Ayrılıkların şarkısında birleşiriz.

Hasan MERCAN

YENİGÜN

HER GÜN SANAT SAYFASI VERİYOR.

Başkent

Her çarşamba sanat sayfası veriyor.

Başbaşa

ORHAN TAYLAN ile...

1941 yılında Samsun'da doğdum. İlkokulu orada, orta ile liseyi Robert Koleji'de bitirip, iki yıl Söke'nin Sazlıköy'ünde yd. sb. öğretmenlik yaptıktan sonra (1962) İtalya'ya gittim. Roma Akademisi'nin dekoratif resim bölümünden mezun olup döndüm. Başta resim olmak üzere, afiş, seramik, tiyatro dekoru, duvar panosu, heykel, grafik v.b. dallarda çalışmalar yaptım. 1966'da evlendim. Türkiye Sanatçılar Birliği'nin kuruluşuna katıldım, halen yönetim kurulu üyesiyim.

★

— Anneniz, babanız da sanatla yakından ilgili kişiler. Sizi bu uğraşa iten nedenleri, onların etkilerine bağlayabilir misiniz? Ya da şöyle diyelim, kişiyi sanatçı olmaya iten etkenler nelerdir sizce?

— Kişiyi sanatla uğraşmaya iten şüphesiz çevresidir. Ana, baba da bu çevrenin baş oyuncularındandır elbet. Dostların, sevdiğimiz kızların hele etkisi çok olmalı. Bunun ötesinde annemin iyi bir ressam oluşu, bu işe başladığım yıllarda, bir yatkınlık, bir kendine güven, malzemeye tanışıklık getirdi.

— Resimlerinizin hemen tümünde figür önde geliyor. Bu türü yeğleyişiniz bir acun görüşüne inancınızdan ötürü mü, yoksa salt plâstik açıdan bir yeğleyiş mi?

— Hemen bütün sanat dalları seyirci ya da okuyucu ile bağ kurmada, 'eşleştirme' olgusundan yararlanırlar. Örneğin sinema seyircisinin kendini başroldeki oyuncu ile eşleştirmesi. Resimde genellikle seyirciler hayatın tasvir edilen bir kesitinin ta-nığı durumundadırlar. Ben seyirciye biraz daha sokulmak istiyorum, onu yüzlerce tanıktan biri olmaktan kurtarıp kâğıda döktüğümüz sevgiyi, öfkeyi, coşkuyu duyar kılmak istiyorum. O ise kendini yalnız insansı biçimlerle eşleştireceğinden, çizdiklerimin figür oluşu kaçınılmaz gibi geliyor bana. Toplumcu acun görüşü, ya da plâstik yeğleyişten çok, resim yapmanın yani yaşamının amaçlarından olmalı eşleşmek.

Foto : Orhan M. Arıburnu

— Okulsal, yani akademik bir dönemden geçmeyi ressam için yararlı mı buluyorsunuz, zararlı mı?

— Bugün uygulanan biçimiyle okulsal eğitimin yarardan çok zararı olduğu açıktır. Gerçekte sanatın bir kocaman okulu vardır, o da hayattır. O okulu iyi okumadan sanatçı olan çıkmamış, ne bizde, ne de acunda. Ama hayata resimle girmiş kişi, zaman zaman teknik bilgisini artırabilmek için bulduğu usta kişilere danışmaz mı, örneğin "plâstik boyanın üstüne selülozik boya sürerse bir ay sonra o boya çatlar mı çatlamaz mı?" Okullar bu danışma işini sistemli bir biçime sokmak adına yararlıdır ama bacak kadar çocukları, kızları toplayıp "sıkı durun sizi sanatçı yapacağız" deyip boşa geçen dört seneden sonra eline diploma vermek neye yaradı bugüne dek? Sanırım, kişiliği oluşmuş bir ressam için ihtisas dönemlerinin yararı vardır, ama şu haliyle akademiler kapansa Türkiye'de resim sanatı gelişmeğe başlar.

— Batıda bir eğitim - öğrenim dönemi neler katabilir yersel'den evrensel'e gidebilmek için?

— Bu soruyu izin verirseniz ikiye ayırıp cevaplamak isterim. Batıda bir eğitim dönemi bize ne katar? Çok şey katar, çünkü tüketim sanayii orada epey gelişmiş, boya sanayii gelişmiş, malzemeler gelişmiş, örneğin insan "yahu cam elyafı üzerine akrilik boya sürerek de resim yapılır" deyiveriyor. Kısacası batıda teknik bir eğitim, bir ressamın bilgisini artırır. Şimdi ikinci bölümüne gelelim sorunuzun: yerselden evrensel'e gidebilmek için ne gerek? Teknik bilgiden falandan çok bir ressama kocaman bir yürek gerek. Batı, tekniği verir ama yüreğinden birşeyler götürür insanın: insan sevmeyi, sevdiğini saymayı ve daha nice erdemi götürür yüreğinden. Ve bakarsınız Erzincanlı bir arkadaş batıda okumuş gelmiş, malı insana yeğ tutan yere batısaca pop resmini yapıyor.

Yerselden evrensel'e gidebilmek için yirminci asrın başarılarına dek, batıya doğru gitmek âdetmiş. Şimdilerde hayat kalkmış batıdan, batının batısına gidiyor, yani bizim doğumuza. Geç farketmenin suçu bizim. Buralarda adı duyulmadık bir çin ya da hint ressamının çizgisine bakıyorsunuz, Matisse gibi elli tanesini döve döve okutur. Çizgisine bakıyorsunuz; meğer oralar da insanlar sevdiğini bizim gibi sever, saydığını bizim gibi sayarmış. Meğer dünya

OĞLUMA MEKTUP

Oğlum benim
Canım,
Mavim, yeşilim, alım
Asma gülüm, defne dalım
Atsam atamadığım,
Satsam satamadığım,
İki gözüm evlâdım.
Kurtulmuş gibi ağır hapisten
Mutluluklar içinde
Yazılmış kartını aldım
Palmiyeler şehri Nis'ten
Teker teker
Tokattan beter
Kelimeler
Yüreğimde yaralar oydu
Bir kâğıt zarf içinde gönderdiğin
Aşında bir hançer,
Kıyasıya darbeler
Bana koydu...
Romadan
Romalılara sormadan
Tekrar buluşuruz diye ayrılıyorsun...
Ve zaman zaman
Capri'de uykuya dalıp
Paris'te güneş batarken uyanıyorsun
Biliyorsun
Ay'dan gelmedir insanlar
Tanrı işleyip de vermedi mermerleri,
Gökten düşmedi saraylar...
Taşında toprağında, hemen her şeyin
Emek var,
Nasıf var,
Açılmış çiçekleri koparıp sıkısan
Avuç avuç gözyaşı

Ve alınteri akar
Londralıdır, başkası değil
Londrayı Londra yapanlar
Nufusta adım,
Kolum, kanadım,
Kütükte erkek yazılı,
Her gün daha derine saplanacak
Yüreğimde bir bıçak
Gibi duran evlâdım,
Doğrudur bir dağ evinde doğduğun...
Buğday tarlalarında başlayan yolculuğun.
Bir değil, on değil, belki bin defa
Kendi ellerinle kendi gırtlığını sıkıp boğduğun.

Ve üç kuruşluk servete kavuşunca
Ve kafana biraz kültür koyunca
Mutlu bir vatan yaratmak için
Çarpışmaktan korktuğun...
Savaşı bırakarak
Şerefini yerlere fırlatarak,
Dağları yara yara
Kaçarcasına yadellere koştuğun...
Doğrudur, doğrudur oğlum
İçimde yara
Ve bayrağında leke olduğun...
Nasıl yaşarsın içine sine sine?
Moskovada sefaletli silenler,
New York caddelerinde efendiler,
Parisliler, Nisliiler
Senin gibisine
Ne mister, ne mösyö, ne de Sör,
Sadecce NANKÖR
Derler...

Dr. Sedat PINAR

Eşlerinin Gözüyle: SANATÇILARIMIZ

GÖNÜL TAYLAN'ın Gözüyle Orhan Taylan

Tam da Fransa'ya gidişinin serrespesizliğinde buluştuk. Bir esmerliği var, güzelliğine vuruyor. Suskun çoğu kez; o içe kapanıklığı, o için için güleçliği kendini gözünde büyütme olarak da yorumlanabilir ya, değil... İşine bağlı, uğraşına saygılı bir aydın kişinin olağan güveni, kendiceliği. Elleri uzunca ve yine esmer. Tırnakları boyalı mıydı? Anısanıyorum. Epey okumuşça bakışları ve saçları ortadan ayrık.. Uzun uzun konuşulsa, inançlarının kaskatılığı tedirgin edebilir kişiyi.. ve acaba? Müziği çok seviyormuş. Ya şiiri? Onu da şu kısa söyleşinin genel izlenimlerinden çıkarmak olası :

NİL METEOĞLU

— Dost sanatçılardan kimilerinin eserleri, bir sanatçıyla yaşamamın, yanyanalığın güçlüklerinden sözettiler. Sizin diyecelkeniniz bu konuda?

— Açıkçası, bir sanatçıyla yaşamamın güçlükleri yok değil! Örneğin, evde "tiner" kokusuna karşı alışkanlık peydahlamak, boya lekelerini silmek zorundasınız. Az şey mi? Ama bunların dışında pek zor

gelmedi bana Orhan'la yaşantımızı sürdürmek..

— Eş olarak seçerken, sanatçı kişiliği "rol" oynadı mı bu yeğleyişinizde? Yoksa, salt insanca bir yaklaşma sonucu mu?

— Orhan'la yaşamaya karar verirken önemli bir etkeni söz konusu edebilirim: O da aynı dünya görüşüne sahip oluşu... Öbür öğelerse her kişi için doğal, olağan.

yaşanması bir yermiş. Çok uzatmayayım, evrensel gütmek için sanırım batıyı değil de dünyayı tanımak gerek.

— Soyut, somut konusundaki düşünceleriniz, ya da sizce bu kavramların tanımı?

— Tanımını söyleyeyim; herhangi bir şeyi ya da kişiyi somut olarak çizmek, onun ne olduğunu, çevreye göre ne olduğunu, çevre içinde ne olduğunu söylemek demek. Soyut olarak çizmek ya da soyutlamak; herhangi bir şeyi ya da kişiyi çevreden, hayattan bağımsız bir nesne olarak anlatmak demek. Örnekleyeyim: ağlayan bir genç kız resmi çizeceksiniz. Çizgileriniz ancak kızın yüz çizgilerini ve damlayan yaşların pırıltısını anlatıyorsa kızı hayattan soyutladınız demek. Gelgelelim baktığımızda kızın kederinin ne menem bir keder olduğunu yüreğimizde duyabiliyorsa, o kız çevreye, hayata bağlanmış, somut olarak çizilmiş demektir. Çünkü bizim kızların kederi, Montparnasse'lı yosmaların kederi ile bir değildir.

— Günümüzde TÜRK RESMİ'nin çağdaş ortamda da geçerli olduğu savunuluyor, öyle mi acaba?

— Türk resmi diye bir tür resmin varlığına inanmıyorum. Batı sanatı piyasası böyle bir şey yaratabilmek için çok uğraştı. Hani öyle resimler yapalım ki, biçimsel değerler açısından onların resmine benzesin ama bizim duyarlılığımızı taşıyan diye. Çıktı mı böyle bir resim türü? Çıkamaz. Şöyle desek "Öyle güzel bir kız çekiyor ki canım, saçları yukarı kıvrık pos bıyıkları olsun", saçma olur değil mi? Bugün dünyada birbiriyle uzlaşmayan, zıt iki dünya görüşü sanatları etkiliyor. Ülkemizi sömüren sanayileşmiş batı ülkelerinin sanata egemen çevreleri, öven yani gerici akımların Türkiye'de yayılmasını is-

terler, bizim ihtiyar akademi hocaları da, onlardan da biraz sebeplenebilmek için bu işe yatarlar. Bunların resim adına önemi yok. Türkiye'de yeşermekte olan dünya görüşü ve o insan anlayışının sanatı, resmi ise elbette çağdaş ortamda geçerlidir. Yani sorun, ulusal olarak değil evrensel olarak ele alınmalıdır sanatta.

— Ülkemiz sanatçılarına toplumsal bakımdan geri kalmışlığımızdan ötürü bir suçlama yapılabilir mi? Niye? Sanatçıların eğitimi durumları nasıl özetlenebilir?

— Ülkemizi geri bıraktıran yöneticilerin suçu bizim değil. Ama sanatçıların hakkını verin; ülkemizde politikacıların çok sanatçıları tutuklanmış, bu da onların eğitimi durumları hakkında bizim hakim sınıfların görüşünü yansıtır sanırım. Son iki ay içinde bile anarşi denilerek elliye aşkın ünlü sanatçı tutuklanmıştır.

— Bilimsel veriler alabildiğine egemenleşti çağımızda. Bu durumda sanatın varoluş anlamı, değeri, önemi hangi bakımlardan savunulabilir?

— Bilim insanoğlunun duyarlılığını köreltir mi? Sanmıyorum. Sanayileşmiş batı toplumlarında böyle bir kanı var. Ancak bu bilimin kendi suçu değil. Bilim insan için değil de insana karşı kullanıldığında elbette insan bu kendi beyninin ürününe yabancılaşır. Bilimin iki üç sanayici ailesinin elinde insanlığa karşı kullanıldığı yılları geride bırakacağız. İşte o zaman bilim insanı da sanatı da yücelten bir öğe olur.

— Tasarılarımız?

— Tasarılarımız bütün çalışan insanların tasarılarından değişik değil. Daha güzel işler, resimler yapabilmek, yaptığımız resimleri çoğaltıp daha çok kişiye iletmek. Çalışmak ve bütün çalışanların çalıştığına güzel yaşadığı bir ülke görmeden ölmemek.

(Taylan) lar Foto : Orhan M. Arburnu

— Sizin sanatsal ilgileriniz?

— Herkes bana bu soruyu yöneltir nedense.. Kocasını sanatçı olanların ille de sanatçı olmaları gerekir, gibisine! Tüm sanatçılara saygım var elbet. Sanatın, dünyamızı değiştirmekte önemli ödevleri ve işlevleri olduğu kanısındayım. Ama sanatçı değilim işte.. Sanatı "pek severim" demek de istemiyorum; sanatı hayattan soyutlamak gibi birşey olur bu. Saymakla tükenmez "sanat sevgilisi" vardır; onların anladığını, ben çoğu kez sevmem de ondan..

— İkinci de epey genç olduğunuzdan, öte yıllar için somut tasarılarınız?

— İkimiz de genç sayılmayız kurallara göre, 30'a vardık. Ama elbette genciz! Çok, pekçok şeyi değiştirmek için; çok, pekçok şey yapmak isteği ve heyecanı taşıyoruz çünkü.. Tasarılarımız gelince: Kimi özgürlüklüklerimiz kısıtlanmadıkça anlatırım tabii..

— Eşinizi çoğu açılarından eleştirmeniz doğal ya; olumlu - olumsuz yönlerini, davranışlarını, tutkularını sayabilir misiniz?

— Orhan; iddialı, çalışkan, meraklı bir yaratılıştadır. Diyelim ağlaması beklenirken gülüverir.. Bir eleştiri değil bu; kocamı bu kimliğiyle de çok severim; çatışmak, direnmek, yenilmemek için de gerekli bir tutumda olduğundan..

— Yetişme koşullarınız sizi de sanatçılığa yöneltseydi, hangi dalı yeğlerdiniz? Ya da şimdileri özendiğiniz bir sanat alanı var mı?

— Dal seçmezdim; denerdim neyi en iyi becerebiliyorsam.. Ve kitleleri en yoğunca hangisi etkiliyorsa, ve de becerebiliyorsam - onda karar kılarım. Örneğin, film yapabilmeyi isterdim; en etkin sanat türünün o olduğuna inandığımdan. Hatta şimdileri "maddî imkân" larım elverse, yine de belgesel filmler çevirmeyi çok isterim.

— Eşinizin özellikle - resim alanındaki çalışmalarını "figüratif" ve yersel bir tutumu yansıtıyor. Sizce, bu tür bir çalışma yöntemi; uyarıcı, eğitici bir etken olabilir mi toplum düzeyimizde?

— Bence, Orhan, dünya görüşüne uygun bir yaratış kesimindedir. Zaten sık sık tartışırız, gerek yaptıkları, gerekse yapacakları üstüne.. Bence amacı; uyarıcı, eğitici, düşündürücü ve kurulu düzenin kofluklarını, çirkinliklerini, boşluklarını, boşunahklarını değiştirmek çizgisindedir. Sanımca, umudumca erişecektir bu amacına.

Ersen TOLUNAY

Sükriye Dikmen

SENSİZ SENİNLE OLMAK,

Ben hep alıp başımı gidiyorum
Yıldızlı gecelerden öte uzaklara.
Hep o şarkılarda kayıyor gençliğimiz
Ve sevgimiz kırık dökük, avuçlarımızda.
Aynı çıkmazlarda karşılaşılıyorz
Durup durup ağlıyoruz...

Oysa en mutlu baharları sürdürürecektik
Sevdiğimiz günlerin ikinci sonlarında.
En güzel masah anlatmıştık ya hani birbirimize
İşte o masallarla alıp başımı gidiyorum.

Bir ikinci sonu en güzel şarkılarla
Büyüyor içimizdeki tedirginlik,
Tutup günleri geriye sayıyorum.
Kahredici gecelerin
Deli eden şartlarında
Ben hep alıp başımı gidiyorum.
Senden değil,
Kendimden uzaklara...

Piyale GÖNÜLTAS

da oluşlarını. Acılarımızı acı, sevinçleri-
mizi sevinç bilişlerini... KESTELEĞİ, u-
nutamıyorum YAVUZ. Her şeye karşın,
köylülerin sıcak bakışlarını, dost ellerini
unutamıyorum. Ne zaman radyoda bir bağ-
lama sesi duysam, bu YAVUZ işte, diyo-
rum. Ve odamızda oluyoruz, birlikte. En
içli gurbet türküleri söylüyoruz, KESTE-
LEK için. Yurdumuzun bu nokta kadar
parçası için düşündüklerimizi anlatıyoruz
birbirimize, heyecandan, mutluluktan ka-
tılarak. Şimdilerde, o kavğanın yine için-
desin sen. Geçen yıl gönderdiğin mektu-
bun var önümde. Son satırlarını okuyo-
rum, gözlerim dolu dolu. "İşte, bu kişile-
rin evreni de böyle... Yazılması gerek daha
pek çok şey var ama... İnşallah, ilerde bir
araya gelirse, bunları bol bol konuşuruz.
Bunların hepsi, tamamen gerçek. Ve biz,
bu kişilerin yurttaşlarıyız. Üstelik, bu kişiler
Doğu'da değil, Batı'da. Acı, fakat gerçek.
Ben, bir ışık tutmak için ne gerekse yapar-
ım. Gün olur, treni anlatmaya çalışırım.
Gün olur, vapurdan ve denizden söz eder-
im. Zira, burada kadınların tümü, erkek-
lerin yüzde doksanı İZMİR'i bilmez, gör-
memiştir. İlkokulu bitirmiş beş kişidir. Var
anla gerisini sen."

Can Kardeşim Yavuz;

Yanıtını bekliyorum, dört gözle. Uzak
dağ köylerinden, salkılar bekliyorum. Çe-
balarını, uğraşlarını dinlemek sevindirecek
beni. Gözlerinden öper, başarılar dilerim.

Can Kardeşim Yavuz;
Başkent'ten yazıyorum sana bu mektu-
bu. Uzun süredir sesin-soluğun kesildi ne-
dense. Oysa, senden gelen mektupları oku-
mak, bir büyük mutluluktan benim için.
Mektupların elime geçince, "KESTELEK"
teki ortak günlerimiz canlanırdı gözüm-
de. Sorunlara bakışımızdaki yurtseverlik,
halk müziğine karşı delice tutkumuz ve de
yobazca davranışlara açık yürekle karşı
çıkışımız... Şimdilerde, sıkıyor bu Başkent
beni. Dertlerin, acıların ötesinde olmak,
aydınlık kavgalara ırraktan bakmak, sıkı-
yor. Geçen yıl, senin köyünü, "SOMAK" ı
anlatıyordum, bir gazetede. Doğruluğuna,
gerçekliğine, yüzde yüz inandığım notla-
rından yararlanarak. Gerçeklerden ürken-
ler, "DUR..." dediler. Gereğesi olmayan
bir istekti bu aslında, Oysa, öylesine güzel
bir gözlemdi ki notların, onlara "DUR..."
demek için, kişinin en azından, bu yurdun
insanlarını sevmemesi gerekirdi. Ama, tar-
tışmalarımız, savunularımız, boşa gitti
hepten. Ve "DUR" duk...

Şimdi yine, "SOMAK" ta mısın bilmem.
Mektuplarının kesilişi, içimde anlatılmaz
bir kuşku üretiliyor nedense. "Yoksa,"
diyorum "Bir şey mi oldu Yavuz'a?" Bir-
likte olsaydık keşke. Çabalarımızı, inanç-
larımızı birlikte sürdürseydik, TİRE'nin
at sırtında gidilen dağ köyü, "SOMAK" ta.
Sen gittikten sonra, nasıl yalnız kaldım
"KESTELEK" te bilemezsin. Köye "ATA-
TÜRK" büstü dikmek için, mûsamereler
yaparak topladığımız parayı, elimizden al-
mak için çevrilen dolapların karşısında, na-
sıl çaresiz... Her kafadan bir ses çıkıyordu,
OKUL AİLE BİRLİĞİ toplantısında. Ki-
misi :

— Boğa alalım, bu paraya, diyordu.

Kimisi :

— Yokarıki depeden su getirelim...

Boğa almak, amacımızın öylesine öte-
sinde bir istekti ki; karşı çıktım tüm gü-
cümle. Su getirmek ise, topladığımız pa-
rayla gerçekleşemezdi. Sen köydeyken, DE-
Lİ YUSUF'un karısını, öküz süsmüştü bir
gece yarısı. Karnı patlamıştı kadının. Kan,
bir garip hırsıyla fışkıyordu, duvarlara

DÜŞ

özgürlük güllerini toplamışım
türküler gezdiriyorum çayır-çimen
unutmuşum bütün kinleri
baktım gidiyor ovalardan sessizce
iyimserliğin yumuşak başlı askerleri

braktım kendimi korku günleri uzak
sokaklar meydanlar can yoldaşım
kötümserliğin anasını satmışım
bu akşam bütün insanlar güzel

bu akşam doğa bir başka doğa
ah ne olurdu
gökyüzü her zaman böyle mavi
dünya yeni bir dünya olsa

Siyami ÖZEL

doğru, Teknisyen Mehmet Bey olmasaydı,
ölüp gidecekti genç yaşında. Bir sınıf do-
lusı köylüye karşı korkunç, hep o vardı u-
sumda. Hiç ses etmiyordu, Rıza Hoca. Bel-
li ki; köylülerden yanaydı o da. Konuşma-
ların bir uğultu gibi biçimlendiği sırada,
güven dolu bir dille anlattım düşüncüle-
rimi. "Herşeyden önce, bir ecza dolabı ge-
rek köye... Yanıklara, yaralara, başı, dişi
ağrıyanlara, kasabaya ulaşınca dek, acı-
larını unutturacak ilaçlarla dolu, bir ecza
dolabı. Arta kalan parayla da, bir "ATA-
TÜRK KÖŞESİ" yaparız okula. "Rıza hoca,
söylediklerim karşısında, bir kızardı, bir
bozardı, görmeni isterdim, Köylülerden de
mırıldananlar çıktı, söylediklerinin du-
yulmasından korkarak. Ama, benim dedi-
ğim oldu sonunda. Şimdi, bir dolap dolusu
ilacı var, KESTELEK İlkokulunun. Ve
bayramlarda, iki yanında iki öğrencinin i-
nançlarını bilemediği, bir ATATÜRK KÖŞE-
Sİ. DEDE FERHAT, her görüşünde dua
eder, sana ve bana, "ALLAH, sizden razı
olsun..." der, "ATATÜRK'ü siz getirdiniz
köyümüze. O'nu çocuklarımıza siz tanı-
tınız..."

Şöyle böyle, beş yıl oluyor, KESTE-
LEK'ten ayrılalı. Beş yıldır, koparmadım
KESTELEK'le bağlarımı. Beş yılda, çok
şey değişti köyde. Örneğin, Rıza Hoca, ken-
di köyünde tutunamadı nedense. Oysa, ne-
denini çok iyi bilirsin sen. Doğup büyü-
düğü toprağın insanlarına, tepelerden te-
pelerden bakışını, çok iyi bilirsin. Öğrenci
vellilerini okul kapısından, babasının tapu-
lu mülkünden uzaklaştırır gibi, uzaklaştır-
dığını çok iyi bilirsin. Ve bütün yaptıkların-
nın, yetersiz olduğundan doğduğunu, çok
iyi bilirsin. Şimdi kasabada, Artık, eski
hırçınlığı kalmamış olsa gerek. Bir tek o-
dun yüzünden çocukları dövdüğünü, bir
kucak odun için, onaltısında EYÜP'ü dama
tıkırdığını anıdıkça, diken diken oluyor
tüylerim. Ve, "EDEN BULUR..." diyo-
rum. Beş yılın, en acı olayı, MEHMET
ağabeyin ölümü. Köyün en aydın kişisiydi
Mehmet ağabey. Kökü taa... eskilere daya-
nan, bir soyluluğu, bir efendiliği vardı.
KESTELEK denilince, ilk usa gelen isim-
di. Ama yıldırdı nedense. "Bu köyde hiçbir
şey yapılmaz" kanısı, iyiden oturmuştu
yüreğine. Haklıydı belki de. Kanunun ar-
dında olmasını, sevmiyordu köylü. Göz
yumucu, kaytarıcı ve sömürücü olmasını
istiyordu. O'nun gibisini, zor bulur KES-
TELEK. İki üç gazete okurdu günde. So-
rumluluk taşıyan kişilerin titizliğiyle, iz-
lerdi olayları. Kafa yorardı, çıkmazlar için.
Her köye gerekliydi, O'nun gibisi. Her
düşünen beyin gibi, bilmediler O'nun de-
ğerini de. Ölümü, bir anlatılmaz acı verdi
bana. Oğulları ile mektuplaşıyoruz, şim-
dilerde. "KESTELEĞİ KALKINDIRMA
VE GÜZELLEŞTİRME DERNEĞİNDE"
çalışıyor Vahit. Babası gibi, delicesine tut-
kun köyüne. Dileğim, onu anlamaları.

Öteki dostlar, vefasız çıktılar nedense.
KARA AHMET, HİLMİ AĞABEY, SİH-
HIYE MUSTAFA... Oysa, ne büyük iyilik-
lerini gördüm, hepsinin de. Bizi bir evlât
gibi bağlarına başlıklarını, anıyor musun
bilmem. En çaresiz anlarımızda, yanımız-

PHOKAIA (FOÇA) Athena Tapınağı

- 5 -

SEMİRAY A. EKBERZADE
- Arkeolog -

Batı Anadolu kıyısında bulunan Phokaia Aiol bölgesi içinde bir İon yerleşmesi idi. Özellikle 7. yüzyılın sonu ile 6. yüzyılın ilk yarısında Yunan dünyasında önemli bir yere sahip olması ve Batı Akdeniz'de koloniler meydana getirmesi bakımından dikkati çeken bir merkezdir.

Genellikle eski yazarların çoğu Phokaia'nın Orta Yunanistan'dan gelen Helenler tarafından kendilerine Kyme'ilerin izin verdiği yere kolonize edilmiş olduğunu belirtirler.

Phokaia'da elde edilen en eski geometrik keramik Doğu Hellen karakterindedir; böylece Phokaia'lıların anavatan ile ilgileri şüphelidir. Nitekim Josef Keil, eski yazarların bu anlatımını, Phokaia'lıları Yunanistan'da Phokis'de oturan halkla bir tutmak yanlına ve İon kolonizasyonunu Attika'ya bağlamak çabasına yönelmekte, adının Yunan'ca fok balıkları sözünden geldiğini söylemektedir. Keil Phokaia limanı önündeki adaların deniz yüzüne çıkmış fok balığına benzediğini

Arkeoloji Çalışmaları Üzerine...

Kemal ÖZBAYRI

Lyon Üniversitesi Edebiyat Fakültesi profesörlerinden Henri Metzger'in 1962 yılından bu yana sürdürdüğü LÉTO tapınağı kazıları bu yıl da bizantinist bilgin Jean Louis SODINI'nin katılmasıyla yoğun bir çalışma aşamasına daha girmiş olacaktır.

Xanthos şehrinin 4 km. yakınında bulunan tapınak Artemis'in ve Apollon'un anaları LÉTO adına anıtlandırılmıştır.

Lycie ya da Lisy'a diye bilinen kesimde ilk kez bir Tanrıça adına tapınak yapıldığına tanıklık ediyor arkeoloji bilimi. Söylentilere bakılırsa, hiçte iyi karşılamamışlar Tanrıça'yı yörenin çobanları. Kızması o da tümünü kurbağa yapmış.

Bukadarlıkla yetinelim. Gine de aklımızda olsun. Bir iki kez aynı konuya değinelim.

Fransız Arkeoloji Enstitüsüne yürütülen ikinci çalışma Ulukışla'da Zeyve Höyüğü'nde. Ulukışla'dan güneye inerken dokuzuncu kilometrede alçı taşı çıkarılan bembeyaz bir yarıntı çarpar insanın gözüne. Zeyve höyüğü tam annacında bu kesimin.

Öyküsü ilginç, işe koyulmanın. On yıl öncelerinde değerli usta, yürekli dost Prof. Emmanuel Laroche'la Niğde müzesinde Hitit bir stel önünde geçen dakikaların anıları şimdiki gibi gözümün önünde.

İki yıl önce Prof. Pelon'un yönetiminde başlandı Zeyve Höyüğü çalışmalarına. Girit ve Yunanistan'da, Kıbrıs'ta yaptığı ilginç çalışmalarıyla bilinen Prof. Pelon Stratigraf, işi büyük bir ustalıkla yürütüyor.

Ulukışla'lıların gösterdiği büyük anlayışın, konukseverliğin burada iki sözcükle de olsa anılması gerekir.

Günümüzde Arkeoloji biliminin sondaj kuyuları ya da eşya biriktirmek olmadığı bilinmeli. Anadolu'nun birçok yerleşimde sarkofajları, altın bulacağız diye dinamitliyen, boy ya da diz çukurları kazarak "antika" eşya arıyan köylü - kentli vatandaşlarımız kuyu arkeolojisini sürdürdüler.

Bu yıl üçüncü çalışma kampını açacağız. Mersin Lisesi Müdürlüğü Çıplak Necati'nin İcel Tarihinde ilk kez değindiği Gülnar tarihi yapıtlarında ağustos ayı başında çalışmalara başlanacaktır. Gerekli çalışma izni ilgililerce verilmiştir.

Sosyal antropoloji gibi arkeoloji bilimi de fantazyaya ardında koşmak gereğini duymuyor artık. Arkeolog, kazı yapan değil, bulduklarını fotoğraflayan, depolayan hiç değil, en ufak ayrıntılara inebilen, karşılaştırmalar yapan, bütünüyle global bir görüşü antik olana yöneltebilen bir BİLGE-SANATÇI'dır.

Geçen yaz, Nancy Üniversitesi Edebiyat Fakültesi profesörlerinden epigrafist M. Brixte ve prof. Emmanuel Laroche'la yaptığımız güç ve uzun araştırmalar Frikya kültürü üzerineydi. Çok önceleri Gabriel'in yaptığı çalışmaları eksik ve yetersiz bulan misyonumuz Afyon, Eskişehir, Ankara, Yozgat ve Çorum illerinde çok göz nuru, ahıteri döktü. Gelecek yıl yayınlanacak olan bu çalışmalardan önümüzdeki sayılarda, özet de olsa, söz etmek olanaklarını arayacağız.

yazmakta ve Pausanias'ın bir pasajını işaret ederek Teos ve Erythrai'dan gelen İon'lar tarafından kurulduğunu ileri sürmektedir.

Batı Anadolu'da, Midilli'de, Mısır'da, İtalya'da ve Marsilya'da, yani o zamanki ticaret dünyasının en önemli noktalarında bir "düzine"ye yakın koloni kurmuş olan Phokaia M. Ö. 600'de Doğu Hellen şehirlerinin en parlaklarından biriydi.

Elde edilen protogeometrik keramikle İon yerleşiminin en geç 9. yüzyıla kadar gittiği anlaşılmıştır. Yerleşim alanı, o zaman bir ada olan, bugünkü yarımada üzerinde bulunuyordu. Bugün antik şehir kalıntıları modern şehir Foça'nın yapıları altında kalmıştır.

Phokaia kazılarında 1952 yılı ekim ayında İzmir Müzesi Müdürü Hakkı Gültekin ile Ord. Prof. Dr. Ekrem Akurgal'ın yaptığı bir iki sondajdan sonra 1952 yılı Temmuz ayında başlamıştır.

Phokaia'da yapılan çalışmalarda bugün ortaokulun bulunduğu yüksek ve üzeri düz kayalık platform dikkati çeker. Bugünkü ortaokul binası bu yüksek kaya düzlüğünde tıpkı bir eski Yunan tapınağı gibi yükselmektedir. Yarımadanın en ucunda ve onun en yüksek noktalarından birini meydana getiren bu kaya düzlüğü, eski yazarların değindiği Athena tapınağı için en uygun yer olarak gözüküyordu. Bu düşünce ile ilk kazıya kaya düzlüğünün güney kenarında 6. yüzyılın son dörtlüğüne ait iki daire şekilli akroter parçalarıyla, üzerinde İon Kymation'ları bulunan çeşitli sima parçaları elde edilir. Kaya düzlüğünün körfeze bakan batı kenarında ise bir kireç kuyusu ile, bol miktarda mermer İon sütun parçaları meydana çıkar. Böylece bu kaya düzlüğünün üstünde büyük bir yapının yer aldığını ve sonraki çağlarda yıkıldıktan sonra kirece dönüştüğü öğrenilir.

Athena tapınağının 6. yüzyılın ilk yarısında inşa edilmiş olan ilk yapısının mermerden olmayıp yerli Foça taşından olması gerektiğini ve böylece kireç kuyusuna girmemiş olduğu düşünülerek, kaya düzlüğünün doğu tarafında, tapınağın başladığı yerde, 1954 yılında geniş bir çukur açılır ve burada 6. yüzyılın ilk yarısına ait bir İon başlığı ile çeşitli mimari parçalar meydana çıkarılır. Böylece kaya düzlüğünün üzerinde bir zamanlar Athena ta-

Desen : Türkân S. Rador

BÜYÜYEN

Ey büyük alın,
Eskimesiz mavilik,
Boy veren adamlığın,
Dolgun başaklı ekin.

Körelidi testeresi,
Kemikli çekirgelerin.
Güzel zamanı halkın,
Ak yüzlü emekçilerin,
Şiir.

Vurur birini çelik,
Bini birden dikilir.

Muzaffer ARABUL

pınağının yer almış olduğu halkanadaki görüşün doğru olduğu anlaşılır.

Daha sonraki devirlerde yapılan kazılar sonunda şu sonuçlar varılır; 6. yüzyılın ilk yarısında ve aşağı yukarı Ephesos'daki Artemis tapınağının zamanında inşa edilmiş olan ilk büyük yapı Harpagos tarafından (1) kısmen tahrip edilmiştir. Daire şekilli akroter parçalarıyla sima parçaları belki bu tahripten sonra 6. yüzyılın son çeyreğinde yapılmış olan onarım safhasına aittir.

Xenophon'un bir pasajından anlaşıldığına göre Athena tapınağı M. Ö. 5. yüzyılın sonunda yıldırımına tahribe uğramıştır (2). Fakat yıldırımın ne dereceye kadar hasar vermiş olduğu saptanamamıştır. Böyle olmakla beraber ele geçen hurma dalı büyük sütun başlık belki de bu tahripten sonra 4. yüzyılın veya Hellenistik devirde yapılmış onarım sırasında meydana gelmiştir.

Arkaik başlıkların ve sütun parçalarının Roma devrinde de yapı malzemesi olarak kullanılması olması birinci yapıya ait önemli kısımların Roma devri içine değin ayakta durmuş olduğunu açığa vurmaktadır. Öyle ki, Pausanias'ın Ephesos'daki Artemis tapınağı ile birlikte bir harika olarak değindiği tapınağın (3) Roma devrinde yapılmış mermer yapı olması gerekir..

(1) Pausanias II 31,6 ve VII 5,4.

(2) Xenophon, Hellenika I 3,1.

(3) Pausanias VII 5,4.

gelecek
sosyalist edebiyat dergisi

ELEŞTİRİ

Nedim ORTA

ELEŞTİRİ : Bu sözcük ad olup; bir düşünün, bir yargının ya da yapının doğru - yanlış, özlü - kof yönlerini ortaya çıkararak, gerçek niteliğini, değerini belirli kılmak için yazınsal bir çaba anlamı taşır. Bu çabada bulunanlara da "eleştirmen" denir.

Ülkemizde eleştiri, gerçek yerine oturamamıştır daha. Dolayısıyla, eleştirmen de gerçekte önem verilmediğinden, sanat ürünleri bir başboşlukta kalıvermiş; gelişmeden, itici ilgili görmeden varolmaya çalışıp durmuştur, günümüze değin...

Bugün, "edebiyatçı"yla okurun arasının epey açılmasının nedenlerinden biri de - hiç kuşkusuz - eleştiridir. Bu uğraşın önemini böylece belirttikten sonra, değinme sırası eleştirmen'e geliyor :

Bir yapıtı ele alıp, onu yermek ya da övmek eleştiri sayılmaz. Eleştirmenin yöntemi; sanatta geçerli kurallara göre ve de nesnel bir tutumu beğeni açısından uygulayabilmek olmalıdır. Bu incelemede, kuşkusuz, kişisel ekini, sezgi ve bilgisi, beğeni ve yordamı, dünya görüşü ve istekleri elbet önde gelen dayanaklardır. Ayrıca, geniş ve çok yönlü bir "kültür"e gereksinime vardır. Yapıtın iyi-kötü yanlarını bulmak, belirtmek hiç de kolay değil. İşte bu sorumluluk zorlaştırır öncelikle eleştirmenin işini.

Şimdiye değin birkaç eleştirmen'in ötesinde, bu uğraşa yönelmiş kişiler, eldeki yapıtı gereğince, değerince eleştirmekten, salt onu tanıtmak ya da övgülü, yergili kuru sözlerle yetinmeyi yeğlemişlerdir. Şair, öykü yazarı, romancı bolluğuna karşın, eleştirmen'imiz pek az. Oysa, tüm yazarlarını, yazar severleri kamçılacak, devinimlerini doğrultacak, açılarını genişletecek kişiler de onlardır...

ELEŞTİRİNİN EVRELERİ : Eleştiri, eski Yunanlılar'la başlar. İlk eleştirmen olarak da ünlü filozof Platon (Eflatun) u gösterebiliriz. Onu da Kallimachus, Aristarkhus izlemişlerdir. Sophokles, Yunan trajedileri üzerine köklü bir eleştiriyle ününü perçinlemiştir. Sonraları Ortaçağ'da, Dante'nin şiir konusundaki özlü eleştirileri gelir. Rönesans'da ise daha bir anlam, önem kazanır eleştiri. Ama bu kez de salt Eski Yunan ve Roma klâsiklerini andırır yapıtlar sözkonusu olur; bu çizginin dışına düşenler yerilirdi. Rönesans döneminin gözde eleştiricileri arasında özellikle şunları sayabiliriz: P. Ronsard, J. de la Taille, Ph. Sidney, G. Ruttenham.. Çağ ötesi, yani Neo-klâsik dönemde eleştiri ve eleştirmene ışık tutan yapıtlar ortaya konmuş, bu uğraş daha bir nicelik kazanmıştır. Ünlü Fransız eleştirmeni N. Boileau'nun "Şiir Sanatı" adlı yapıtı bir güvenilir "kılavuz" niteliğindedir. İngiltere'deyse, Johnson ve J. Dryden öncüleridir bu akımın.

XIX. yüzyılda Avrupa'da, eleştiriye verilen önem daha da artar. Fransız St. Beuve, İngiliz Matthew Arnold ile J. S. Mille alabildiğine ün salarlar. Eleştiri, gayri kişisel yapıtlardan, diğer yazın kollarına da sıçrar. XX. yüzyıldaysa, bilimsel kaynaklar genişledikçe, eleştiricilerin yorum yöntemleri değişmeye, gelişmeye başlar. Hele şiirin özgür yapıya dönüştüğü bu dönemde, T. S. Eliot, W. Yeats, ozanlıklarının yanısıra, güçlü birer eleştirici olarak tanınırlar.

Bizde de Şinasi ile başlayan eleştiri öncülüğü zincirine Namık Kemâl eklenir; Ziya Paşa'nın HARABÂT'ına "Tâkib-i Harâbât" ıyla dokunur; İrfân Paşa'ya Mek-tub'la da, yazarın "edebiyat" bilgisinin yetersizliğini saptar. Bir Arapça "bileşim" yüzünden, Cevdet Paşa'yla tartışır. Ardından da Hâlid Ziya ve Muallim Naci ile çatışmaları...

Döne dolaşa günümüze geliriz ki, gayri "eleştiri" epey yavanlaşmıştır. Özgür değildir eleştirmen; üstelik sanatçılar da ona yukardan bakmayı huy edinmişlerdir. Övülse de, yerilse de budur yaygınlaşan tutumu.. Hele hele eksikli, yanlış yüzüne vuruldu muydu... Oysa, sözümüzün başında eleştirinin anaç özelliklerine değinmiştik; bu besbelli gerçekleri yadsımak da olası değil gibimize geliyor hâlâ!

SONUÇ : Eleştirmen, "yalnız kişi" dir günümüzde; sevilmez, horlanır hep. Sanatçının şu öyküsüne ya da bu şiirine değinmeyişi bile suçtur. O da bu nedenle üstünkörü değinmeleri yeğleyiverir: Dili arı - duru değildir, dizeler zorlamadır, yapaydır, işçilik zayıftır, vb.. Eleştirmenin görevlerinden biri de bu tür aksaklıkları ıstırmaktır ya, yazın kurallarınca, öbür yönleri de kurcalaması gerekir eldeki yapıta. Yani, eleştirmenin sürçmeleri olsa da, onun eylemine kızmak, umursamamak, küçümsemek yanlıştır, boşunadır.

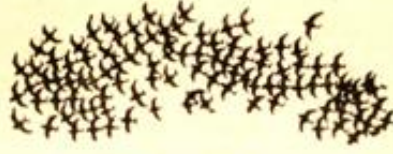
(Basın : 60135)

(Güney : 129)

Yazineriyle okurun arasını bulacak, pekiştirecek kişi eleştirmendir elbet. Okur öncelikle onun uyarısına kulak kabartabilir; onun olumlu ya da olumsuz yargısına.. Yazineriyle eleştirmen eleylese, okur'la birtişip ÜÇGEN'leşiverirler. Tersî, bozuşmalarına, kopuşmalarına yol açar.

TÜRKİYE İŞ BANKASI
paranızın... istikbalinizin emniyetidir

Dünlerden Bugünlere...

UMIT YAŞAR

Çoğul

Çoğalan biz miyiz? dur bakalım ellerimiz mi?
Kişi nasıl da büyüyor ansızın sevişirken?
Keskin bir çelik mavimsi ışıyor gözlerinde,
Bir kalyon açılıyor denizlere pupa yelken...

Sevişmek; yalansız bir tarih olmak değilse, ne?
Bir düş mü yoksa; kişinin birçok olması, birken?
O nasıl bütünlenmek, Tanrı'ya mahsus ve hür?
Bir yangında gözler, dudaklar, eller değişirken...

Bitmez açığı tenin, doyumsuz bir sofraya bu şey:
Krallar ve dilenciler yalnız o yerde eşit;
Anlatılan sevişmektir düpedüz, sevişmek derken!

Herşey apaçık; o kadar sade, o kadar duru..
Ey, tanrısal çaba! ey, mutlu son! ölümsüz çoğul!
Niçin bu kavgalar ve savaşlar? sevişmek varken?

★

NAHİT ULVI AKGÜN

Tevfik Bey Türküsü

Havada üç el silâh sesi
Sonra gülyâğı kokusu inceden
Tevfik bey geliyor demek
Arabasının tekerleği vişneden

Tevfik beyin kapatması Güllü
Halleri var türlü türlü
Mahallenin dilinde türkü
Küçük beyim sarhoş olmuş içmeden

Arabacı arabayı yollandır
Tevfik bey vurulmuş alkandır
Yetiş doktor dillendir
Çığlıklar duyulur Çatalçeşme'den

★

MUAZZEZ MENEMENCİOĞLU

Kadınlarınız Saçları Uzun

Biz kadınlarınız, saçları uzun, gül takarız
Bilmez gibi görünür de çok şeyleri
Bilir, duyar, susarız.

Biz ki, canımızdan koparıyoruz bir canı
Yarısı süste olsa da aklımızın
Öbür yarısı ile bilmezden geliriz
Artık değeri, kara-ak ayrımını.

Biz şimdi susuyoruz ya, bakmayın
Yanyana gelip çoğalıyoruz
Bir gün dünyanın yönetimine
Boyalı saçımız, küpeli kulağımız;
Yüzlüklü parmağımızla elatacağız.

AŞIK ÖMER

Elâ gözlerine kurban olduğum
Yüzüne bakmaya doyamadım ben
İbret için gelmiş derler cihana
Noktadır benlerin sayamadım ben

Aşkın ateşidir sinemi yakan
Lütfuna erer mi cevri ni çekem
Kolların boynuma dolanmış iken
Seni öpmelere kıyamadım ben

Terkeyledim ağalarım beylerim
Boz bulanık seller gibi çağlarım
Anın için ben ahedip ağlarım
Ayrılık oduna doyamadım ben

Kaldı deli gönül kaldı hep yasta
Mevlâm erdir beni murada kasta
Âşık Ömer eder sevgili dosta
Allah'ısmarladık diyemedim ben

YAŞAR NABİ NAYIR

Onar Mısra'dan

II

Ayırma gözlerini gözlerimden bu akşam,
Böyle saatlerce bak, böyle asırlarca bak,
Gözlerine yavaşça, yavaşça doldu akşam,
Göklerin ateşini kalbime boşaltarak
Benim içimde yaktı sanki gurubu akşam;
Senin kirpüklerinde bir damla oldu akşam,
Gündüzden, gürültüden ve kâinattan ırak,
Akşamı seyrediyim bakışlarında bırak,
Ayırma gözlerini gözlerimden bu akşam,
Böyle saatlerce bak, böyle asırlarca bak.

★

TALİP APAYDIN

Susuzluk

Susadım
Bozkırlar ortasında
Kurudu dudaklarım
Çağırmaym gelemem
Bir tas su uzatın
Çabuk olun biraz
Beni kurtarın

★

TURGUT UYAR

Çok Üşümek

Bir kalır uzun resimlerde anısı sakallarımızın
Urban içinde üşüyüp üşüyüp kaldığımızın

Bir kalır yanık yağlar kokusu şehirlerde
Uzun nehirlere binip uzaklaşmadıkça

Bir kalır yabancı yataklarda o oteller
Meydanlar heykeller sizin olmadığınız o her yer

O çok yalınç gerçekli gelip gitmeler

Bir kalır uzun duvarlar ve onların dipleri
Bir kalır "yılğın" adamların hep "evet" dedikleri

Çok üşürdük hep üşürdük üşümekti bütün yaşadığımız
Üşürdü ellerimiz aşkımız sonsuz uzun sakallarımız

Tükenir dağınık diriliği kaşınımızın bir gün
Bir kalır uzun kitaplarda anısı çok üşüdüğümüzün

Bugünlerden Yarınlar...

M. NİYAZI BAYSAN

Desen : M. Niyazi Baysan

NE YAPSAM BOŞUNA DEĞİL.

— Umursamazlara Anadolu Türküsü —

Ne yapsam boşuna değil
Boşuna değil bunca direnişim
Yüzyıllardır Anadoluda
Yaşamak nedir bilmemişim.

Hatce bacım taşla kesmiş göbeğimi
Anam beni doğururken ölmüş
Bir yuva ki, tezek kokulu, kapkara
Ak yarınları görmeden sönmüş.

Ayaklarım diken diken, ayaklarım çıplak
Açlığım, susuzluğuma koşmuşum
Bulut bulut çökmüş üzerime fakırlığım
Bir ağanın kör olası kulu olmuşum.

Ben bir yerde Koçhisar'lı Seyid
Bır yerde Akçapınar'lı Zebîş'im
Kurşun kanımda dizi dizi
Bin kez ölüp ölüp dirilmişim.

Düşmüş - düşer toprağa umutlarım
Yeşersin - yeşermesin beklerim baharı
Çorak tarlalar gibi susuzluğum
Çorak tarlalar gibi sapsarı...

Mehmet Kadri SÜMER

★

NAKIŞIM

YÜZ ÖLCÜMÜ GIBI BİR BİR
YEŞİL ÇİMLER ÜSTÜNE
BEYAZ TAŞLAR DİZERİM
DİZERİM ADIM ADIM
DİZERİM KARIŞ KARIŞ
BEYAZ TAŞLARINI RÜYALARIMIN.
BENDE ÖRÜLMÜŞ BİR HAYATSIN SEN
TAŞ VE TAŞ
YEŞİL ÇİMLER ÜSTÜNE
HEP NAKIŞLAR İŞLERİM.

Uğur HACIHANEFİOĞLU

APANSIZ GELEN ÇAĞRI

Yaşamın en olmadık bir yeri
Didinmekten yorgun
Yer soğuk toprak yalnız
Kısılmış ışıklar tek renkle
Çekip gider o maviler dalgın
Ağır ağır yürür alışkanlıklar
Bitimsiz
Sayrı gibi
Çatlak dudakların çağrısı
Yakından

İTİR GÜRDEMİREL

★

ÜNLEMLİ

Çağrışmlarla kuruyorum kendimi
Kuşlar uçuyor gözlerimden gözlerine
Bu yolu sana çıkaracağım
Tutacağım gülüşlerinden
Bakışlarından yakalayacağım seni
Sokulacağım saçlarına tutuşarak
Kulağımdan öpeceğim
Bu şiir sende çiçek açacak.

Tahsin ŞENTÜRK

★

VARIM HÂLA

Kim demiş ölmüş diye/hayattayım
sizler için bu yaşta
gece gündüz ayaktayım
karadeniz yörelerinde
arayım beni
ya trabzon'da, ya tokat'tayım
kim demiş ölmüş diye/hayattayım.

İsa KAYACAN

★

CINAYET

BİR GECE YARISI
BÜTÜN İŞIKLAR SÖNECEK
BÜTÜN İŞIKLAR..
AYIN GÖZLERİNE MİL ÇEKİLECEK
UYKU HAPI YUTACAK YILDIZLAR.
VE BU KATRAN KARANLIĞINDA
BİR SAHİL BOYUNDA
GÖZLERİN BENİ ÖLDÜRECEK..

Yaşar BARAN

★

BİR GÜNÜN EN ERKEN SABAHI

Uykuyu giyiniyor açık denizler. Ağırca
uzakta ölümsüz bir uyku, Kız
saçlarını savuruyor yele. Kırmızı
ellerimiz ellerimize değişiyor. Kan oluyoruz

Kuşlar türkülere soyunuyor
tikindirici bir martı sesinde. Ak
balıklar dişilerine ölüyorlar. Mavi
birbirimize bakıyoruz. Yaşamaya alışıyoruz.

Ismail SAMİ

alçak kaldırımlar

birey akarca iken kendine
bir esneyişe tekme attılar
neden güldü bu ilençle
ve kadın kadın kadın

kanısız işlemek taşlara
kupkuru çizginin bitiminde bir gerit
uzandı kişiye zengin
ve yoksul yoksul yoksul

gövdece derin bir kayışa
bir merdane arasında ezilene güç
geçer kaldırıma alçak üstüne
ve dergin dergin dergin

kopar koşullar duranlara karşıt
bir devrimin ilenir devrime çağrışı
daha bir yayar güçlülüğünü inançlı
ve devrim devrim devrim

ertuğrul oğuz

YAZGIMIZI YARATAN

Kıyioğlu
Ulaşmak istese de kendinden öte
Yutamaz karanlığı

Gök
Dilsizleşmiş bilinmezliğe
Kemirir durur algımsız

Bir düşünür
Bin eylem olup dökülür ortaya
Yaratır yazgımızı

A. VENTURA

★

GEL İSTANBUL

Yıllardır sana hasret bir han yolcusuyum ki.
Gel İstanbul bu akşam,
Bir nefesle bana gel!..
Son yudumeceği kalmış, kırık bir kadeh gibi..
Ağlayan bir şarkıyla
Soluk bir şiirle gel!..

Ellerinden, yüzünden, saçlarından
Bir rüzgâr;
Teninden, dudağından, kirpiklerinden
Bahar;
Bırşeyler getir bana
İster yağmur,
İster kar..
Gel İstanbul ne olur
Bir nefesle bana gel!..

Bu akşam bağdaş kurmuş biriyim rıhtımlarda
Yalnızlık çığlık atar,
Çaresizlik kahkaha..
Bir daha uzan bana
Ne olursun bir daha,
Gel İstanbul ne olur
Bir nefeste bana gel!..

Gülgün KOÇMAN

★

DOĞU

Avuç avuç içtiğimiz gökyüzünden
Gelip geçtiğinde hep aynı güneş
Doğu'dur gözlerimizde uçkur uçkur uzayan;
Gülmekle ağlamak arasındır orda yaşamak
İncele incele kopmayan...

Hüseyin ATABAŞ

Bağdat Mektubu :

BAĞDAT'TAKİ ALANLAR ve CADDELER

Bağdat'a gelen bir yabancı-
nın ilk dikkatini çeken şeyler-
den birisi de meydanların geniş-
liği ve çokluğudur. Bağdat'ta
dikkati çeken başta Dicle ol-
mak üzere, Dicle köprüleri, ge-
niş meydanlar ve bu meydan-
larda birleşen geniş asfalt cad-
deler bu büyük başkente çağdaş
görünüm kazandıran başlıca ö-
ğelerdir. Sıcak iklimin zorunlu

BAĞDAT'TAKİ KÖPRÜLER

(Geçen sayıdan)

CUMHURİYET KÖPRÜSÜ

Kıral Faysal zamanında ana
kraliçe Aliye adına saygı olsun
diye (Sahatil Aliye) yani Ali-
ye Meydanı denilen alanı, Kerh
bölgesine bağlamak amacıyla
yapıtılan ve Cısr-ı Aliye de-
nilen bu köprüye kiralık yıl-
kıldktan sonra başkent'in da-
ha birçok cadde ve meydan ad-
ları değiştirilirken, Cumhuriyet
Köprüsü adı verilmiştir. Bu iş-
lek köprü, başkent'in iki önem-
li noktasını birbirine bağlar.
Kırallığın devrilmesinden son-
ra Tahriş Meydanı adını alan
Irak'ın en büyük tören ve gös-
teri yerlerinden biri olan mey-
danı eski kiralık sarayı (bu-
günkü Cumhuriyet Sarayı =
Kasr-ı Cumhuriye) ye bağla-
yan en yakın köprüdür.

ON DÖRT TEMMUZ KÖPRÜSÜ

Bağdat'taki Dicle köprüle-
rinden en yenisi ünlü ihtilâl li-
deri, ilk cumhurbaşkanı Ab-
dülkerim Kasım zamanında
yapıtılan asma köprüdür.
Öteki köprülerin en yenisi ve
gösterişlisi olan bu köprünün
projelerinin kiralık dönemin-
de hazırlanmış olduğu ancak
yapıtılmasının cumhuriyet i-
daresine nasip olduğu söylenir.
Köprüye kiralık devrildiği gü-
nü ebedileştirmek amacıyla 14
Temmuz köprüsü adı verilmiş-
tir. Başkent'in en güney böl-
gesinde yer alan bu köprü,
Kerh bölgesinin henüz fazla
gelişmemiş semtlerini bağla-
makta olduğundan şimdilik faz-
la işlek değildir. Demir ve
çelikte kurulu bu asma köprü
güzel görünüşü ile Dicle'ye ve
Bağdat'a ince bir silüet gibi
ayrı bir özellik katarak dikka-
ti çeker.

kırdığı son derece dar, eğri
büğrü, loş, karanlık sokakları
ile eski Bağdat, bu çağdaş gö-
rününün ardında ve altında
saklanmış gibidir. Çok yerde
ancak bir sürprizle karşınıza
çıkın bu eski Bağdat'ı, baş-
kenti karış karış gezmedikçe
görüp tanımak olanaksız gibidir.
Bu bakımdan renkli kart-
postallarındaki pitoresk ve çağ-
daş görünümlü Bağdat'a aldan-
mayıp iç mahalle ve sokakların-
da böyle bir sürprizle dolu es-
ki Bağdat'ı da tanıyabilirsiniz.

TAHRİR ALANI

Gelişen Başkent'in gidis - ge-
liş yolları ayrılmış geniş cad-
delerinin büyük ve geniş kav-
şaklar halinde birleştiği al-
anlardan en ünlüsü T a h r i r
alanıdır. Kırallık döneminde,
ana kraliçe Aliye (Melik Fay-
sal'ın annesi) nin adıyla Saha-
til Aliye (Aliye Meydanı) de-
nilen bu alan altı yol kavşağı
olup, gidis gelişleriyle de on
iki yolun açılıp bağlandığı, ger-
çekten en geniş alandır. Arap-
ça hürriyet kökünden özgür-
leştirme anlamına gelen "tah-
rir" adının kiralığı deviren
ünlü 14 Temmuz ihtilâlinin
sonra verildiği bu alan, bir yan-
ında yürüyen ışıklı reklâm
panosu, karşı yanında Özgür-
lük anıtı denilen sanat panosu
ile dikkati çeker. Alan en uzun
Dicle köprülerinden Cumhuri-
yet köprüsü ile Kerh yakasına
ve Akka Alanına bağlanır. Re-
şit Caddesi ile Abu Nuvas Cad-
delerinin ana bağlantıları ve
başlangıç noktaları bu alana
açılır. Çift gidis geliş yolları ile
Cumhuriyet Caddesi bir yan-
dan, Sadun caddesi öte yandan
alana birleşir. Sadun Caddesi-
nin başlangıç noktasında eski
başbakanlardan Abdülmuhsin
Sadun'un tabii boyda bir hey-
keli diklidir. Alana yüzü dö-
nük, başında faysaliye denilen
kep biçimi bir şapka, elini göğ-
süne tutmuş biçimde görünen
Sadun'un bu heykeli, İngilizle-
rin Irak'ı işgali sırasında mu-
haliflerince İngiliz tarafı o-
larak suçlanmasına katlanama-
yıp intihar edişini anlatmakta-
dır. Heykelin tam karşısındaki
platformda çeşitli bayram ve
törenlerde devlet büyüklerinin
konuşma yaptığı ve töreni izle-
diği küçük bir şeref tribünü

vardır. Platformun ortasında
bir havuz, birçok meydanlarda-
ki gibi fısıkiyelerinden sular
fışkırır durur. Tahrir meydanı-
nı iki koldan; Sahatil Nahza
(kalkınma alanı) ve Sahatil
Tayyaran (havacılar alanı) na
bağlayan iki caddenin arasın-
daki Hadikatil Umma (Ulus
Parkı) nin yirmi beş metrelik
kapısı üzerinde otuz metre bo-
yundaki pano dikkati çeker. Li-
berty Memorial (Özgürlük Anıtı)
denilen panodaki tasvirli ni-
telikte modern biçimlerde dü-
zenlenmiş gravür kompozisyo-
nu, Irak'ın devrimsel atılımı-
rını simgelemektedir.

(Sürecek)

ELMA AĞACI

— Çocuklar İçin Şiirler —
ŞÜKRÜ ENİS REGÜ

Atlas Kitabevi

3 Lira

HER SAYI ? BİR SORU ?

OKUYUCULARIMIZA :

— A) GÜNEY'de gerek şir,
gerekse düzyazı alanla-
rında yaptıkları yayınla-
nanlardan beğeni ve de-
ğer ölçülerinizce sevdi-
ğiniz, önemsedığınız
İMZA'lar?

— B) Yine GÜNEY'de gerek-
siz bulduğunuz yazı tür-
leri; kısaca genel eleş-
tirileriniz, önerileriniz?

YANITLARINIZI

BEKLİYORUZ...

YÜCEL YAYINLARI

P. K. 401 — İSTANBUL

MAU MAU

Ercümen Behzat

6 TL.

YARIN İÇİN

Metin İkinci

6 TL.

FATMA HANIMIN ERİK AĞACI

Kemal Bekir

6 TL.

ATA SÖZLERİ

Mahmut Yurter

5 TL.

UZAY DUVARLARI

Halil Kocagöz

5 TL.

bütün
tasarruflarınız
için

HER YERDE HER ZAMAN
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ZİRAAT BANKASI

YEDİTEPE DERGISİNE

ABONE OLUNUZ . ABONE BULUNUZ

P. K. 77 — İstanbul

Güney : 131

Basın : 60059 - A 20178

YAYINLAR**YAYINLAR****YAYINLAR****YAYINLAR**

UZAY DUVARLARI / Şiir-ler / Halil KOCAGÖZ / Yücel Yayınları / 72 sf. 600 Kr. / 1971 - İST.

Ozanın sekizinci betiği bu; yeni 30 şiirini kapsıyor. Yaşam Türküsü'nden, Yitik Duman'dan, Geyik Düşmesi'nden bu yana, Kocagözün bu yapıtındaki başkaca tutumu şöyle özetlenebilir: Anlamı daha da soyutlamak, dil olanaklarını sersepe zorlamak, ülkesel'den a-cunsal'a açılış özeni... Bu yön-temiyle çok olumlu bir şiir çiz-gisine erdiği de oluyor ya, eleş-tirisel gözle bakınca, sanatçının sürçmeleri de belirgin: Şiirle-ri yoğunluktan yoksun; salt bu nedenle de etkin güce eremi-yorlar. Diyeceğini uzatmak ça-basında hep, Vurucu dizeler, imgeler, söz güzellemeleri daha cılız, gereksiz, tadılmış deyiş-lerin boşunahında yitiveri-yor. Yine de ozan kişiliği aç-sından bir aşama denebilir U-zay Duvarları'na; hele hele Ö-lümsüz Gece'yi, Tarladaki Ço-cuk'u, Köye Gidenin Çağrısı'nı, Özgürlüğün Biri'ni alıcı gözle okuduktan sonra...

BU SARI BİRALARI İÇİN-CE / Şiirler / Fethi SAVAŞCI / Yeditepe Yayınları / 60 sf. 500 Kr. / 1971 - İST.

Fethi Savaşçı'nın ilk betiği "Duvarcı Hasan Usta" da kimi usta ozanlarımızın etkisi apa-çık yansıyor. Bu kez salt kendine özgü sesi, bildirisi he-meninden belliyor 22 şiirinin çoğunda. Ozanın genel şiir tu-tumunda bir konu-dil-duyarlık üçgeni bitişemiyorsa da; ussal, sağduyulu bir anlatım tümleni-şi var. Bu özelliğini tavsatan kimi şiirlere yeni betiğinde yer verişine de şaşmamak elde de-ğil: Bıkkınlık, Kış İssizi Böyle Söyledi, Biraz Acıma Duygu-su Duyuyor musunuz? vb. Ne ki, Savaşçı'da gerçek bir ozan hamuru var; çabasındaki boş-nalıkları, çapakları tez ayıkl-yacak nitelikte.

GÖKKUŞAĞI / Roman / Ma-rio SIMMEL / 2 cilt; Çeviren-ler: Murat TANOĞLU - Ahmet CEMAL / Altın Kitaplar Yayın-ları / 970 sf. 40 TL. / 1971-İST.

E Yayınları arasında çıkan "Tanrı Sevenleri Korur" la ta-

nadığımız yazar, o yapıtında sarsıcı, şaşırtıcı, ilgi sürdürücü bir sanatçı kimliğinde görün-müyordu; hem betiğin küçük çapta oluşundan, hem de çevir-menin yorum gücünün sapalı-ğundan denebilir bu kişisel yar-gıya.. Ama bu kez, iri boyutta bir yapı ürününü karşılaşıyo-ruz; dolayısıyla, tanıtıma, eleş-tiriye kestirmeden gitmek hak-sızlık olur. M. Simmel, çağımı-zın ilginç sorunlarını işlerken, okura çekici gelebilecek bir yöntem tutturmuş: Coşku, "me-rak" uyandırıcı bir çizgide sür-dürüyor konusunu, anlatımını. Giderek, "serüven romanı" de-nebilecek çizgide.. Kalabalık sayfalı yapıtta anlatılan; ilkten bir "casus" luk öyküsü niteli-ğinde. Olayların bağları kişi-lerle pekiştikçe, tâ Avrupa'nın göbeğinde olup bitenler, düşün-dürücü, insanoglunun bantelle-rini kurcalayan bir anlam gücü kazanıyor. Yazarın ustalığı salt bu uyarıcı beceriklilikte de değil; roman boyunca, ne diye-ceğini, niçin diyeceğini tüm ay-rıntılarıyla bilen bir özgün, bil-linçli "sanatçı" yla tanışıyor-sunuz.

AĞAÇLAR UYANINCA / Şiirler / Nahit Ulvi AKGÜN / 60 sf. 500 Kr. / Yeditepe Ya-yınları / 1971 - İST.

Yıllanmış şairimizin kaçınıcı betiği bu, anımsıyorum.. Şu var ki, diyelim 25 yıl önce Meh-met Serpil'le birlikte yayımla-dıkları SEBEP'ten bu yana, hiçmihiç değişmemiş, böyle bir istek duymamıştır Akgün; ye-tinmiştir kasaba aydınının gün-delik, olağan, doğal yaşantı iz-lenimlerini yansıtmakla. Değiş yönteminde değişimler olmuş-tur elbet; hızla çağdaşlaşan şi-irimizin hele şu ucuna ben de tutunayım gibilerden... N. U. Akgün kolayca kınanamaz, çünkü yaşam çizgisinde yanışı yoktur ya da şiirlerine yansı-mamıştır; ama şu yargıya var-makta da özgürüz: 32 şiirciği hâlâ o eski-püskü, o gevşen-miş, belli bir yaşam - acun gö-rüşünden yoksun, kendi kendi-ni ezbercilikte dolanıp duruyor.

Etem Olgunil

Epey ozanımız hâlâ "piyasa" da bu türden, yitseler de yer-leri ne dolar, ne boşalır! Yine de işgüzarlıklarından ötürü sağ-olsunlar.

İHTİYAR GENÇLİK / Ro-man / Mehmet SEYDA / 288 sf. 15 TL. / MAY Yayınları / 1971 - İST.

Kış aylarında bir günlük ga-zetede yayımlanan roman, daha önce MAY ROMAN ÖDÜLÜ'nü kazanmıştı. Yazar bu yeni ya-pıtında da epey değişik bir "bi-çim" deniyor, "öz" ü daha bir kişiliğince yansıtabilmek için.. Seyda, yazarlarımızın en verim-llerinden; hemen her yıl birkaç betiği çıkıyor; tümü de sana-tının özel çizgisi altına düşme-den... İster çocuk romanı olsun, ister anısal denemeler, ister toplumsal sorunlarımızı ya da kişisel yaşam yordamlarını kur-calayan, anlatım gücü yoğun ve tutarlıdır; zengin, sevimli bir dil özenine sahiptir tümü de. Bu betiğinde de "genç"liğimizin bize özgü bunalm nedenlerini, tadına varılmamış güzelim ça-ğanların, yılların somut öykü-sünü işliyor; düşündürerek, ha-yıflandırarak, ama okuru enez bir duyarlığa hiç düşürmeden.. Soyutlamaların kayganlığında-ki son öykü, roman serüvenle-rimizin yanbaşıda dipdiri bir yapıt "İhtiyar Gençlik." Yüz-deyüz TÜRK İŞİ öncelikle.

BİZE GELEN KİTAPLAR :

İğ Bankası Yayınları : NAS-RETTİN HOCA — Mehmet Önder, 10 TL; İKBAL'den Şiirler — Prof. Ali Nihat Tarlan, 15 TL; OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ve ÇOCUKLARIMIZ — Cezmi Tahir Berklin, 10 TL; DOST-LAR BENİ HATIRLASIN — Aşık Veysel — 2. Baskı - 15 TL; İYİ VATANDAŞ İYİ İN-SAN — Hasan Ali Yücel - 3. Baskı - 15 TL; TÜRK SÜSLE-ME SANATI — Hüsnü Züber, 20 TL.

DUVAK - Şiirler - Yavuz Bü-lent Bakiler - Hisar Yayınları, 5 TL.

KIRMIZI YEL - Hikâyeler - Osman Şahin, 6 TL.

ATASÖZLERİ - M a h m u t Yurtur - Oda Yayınları, 5 TL.

SEVMEK ZAMANI - Şiirler - M. Kadri Sümer, 3 TL.

SUSUN AĞLAYACAĞIM - Şiirler - Muammer Hacıoğlu, 5 TL.

İREZİLLİK BİRİKİNTİLE-RI - Öykü - İsa Kayacan, 5 TL.

EVRENDE YILDIZ KAYA-LARI - Şiirler - A. Duran Ay-yıldız, 5 TL.

NAZLI ÇİÇEĞİM ve BIRTA-NEM - Şiirler - Hüseyin Er-dem - 4'er lira.

ÜÇ HARF - Şiirler - Pelin İz Erdem, 1 TL. P. K. 50 Samsun.

BÜYÜME ÇOCUK - Şiirler - Özcan Kandemir - 2. Baskı - 7,5 TL.

MEZAR TAŞLARI ve MAN-ZUM KİTABELER-Enver Tun-calp, 50 Krş.

AMBULANS SERVİS

47 77 44

YAKININIZ - YAKINIMIZDIR

Hastalarınıza karşı sizin kadar hassasız.
Dr. Sedat Pınar'ın mesuliyetinde ilk yardım teçhizatlı
ÖZEL AMBULANS'larımız hizmetinizdedir.

Güney : 152

güney güney güney güney güney gün

GÜNEY YAYINLARI : 1 — Hüznün Çıkması - Şiirler - Piyale Gönültaş, 4 TL. 2 — Nisan Yağmuru - Şiirler - Dr. Celâl Arabacıoğlu, 5 TL. 3 — Güldeste - Şiir Antolojisi - Ciltiz 5 TL. (Posta pulu karşılığı P.K. 1353 İst. adresinden edinebilirsiniz.)